

«ТрансОйл» Сақтандыру компаниясы» АҚ

ХҚЕС сәйкес дайындалған
2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың

Қаржы есептілігі

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлар өсебі

Қаржы есептілігі

Қаржылық жағдай туралы есеп	1
Кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс туралы есеп.....	2
Ақша қаражаттарының өзгерісі туралы есеп.....	3
Капиталдың өзгерістері туралы есеп	4

Қаржы есептілігіне ескертулер және есептік саясатының негізгі ережелері

1. Жалпы ережелер	5
2. Қаржы есептілігі дайындау негіздері	5
3. Ақша ссакеттары	7
4. Бан салымдары	8
5. Сақталған қолда бар инвестициялар	8
6. Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	8
7. Негізгі құрал-жабдықтар	9
8. Өзге активтер	10
9. Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	10
10. Капитал және резервтер	10
11. Сыйақымен шығындар сараптамасы	12
12. Қаржылық табыстар	12
13. Жалпы және әкімшілік шығыстар	13
14. Табыс салығы.....	13
15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты.....	14
16. Шартты және ықтимал міндеттемелер	23
17. Байланысты жақтармен жасалатын операциялар.....	24
18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері	25
19. Есеп беру күнінен кейінгі жағдайлар	34

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ**«ТрансОйл» Сақтандыру компаниясы» АҚ акционерлеріне****Қар**

Біз «ТрансОйл» Сақтандыру компаниясы» АҚ (ары қарай – «Компания») 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебін, кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс туралы есебін, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есебін және капиталдағы өзгерістер туралы есебін, сонымен қатар қаржы есептілігіне ескертулер мен есеп саясатының негізгі ережелерін қамтитын қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікіріміз бойынша, берілген қаржы есептілігі Компанияның 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын, сонымен қатар осы күнге аяқталған жыл үшін оның қаржы нәтижелері мен ақша қаражаттарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (ары қарай – «ХҚЕС») сәйкес шынайы және барлық елеулі аспектілерін көрсетеді.

Пікір білдіруге негіз

Біз Халықаралық аудит стандарттарына (ары қарай – «ХАС») сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің міндеттеріміз есебіміздің «Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлер үшін халықаралық әдеп стандарттары кеңесінің Кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексі (ары қарай – «БХӘСК Кодексі») мен Қазақстан Республикасындағы біздің қаржы есептілігі аудитіне қатысы бар этикалық талаптарға сәйкес Компанияға тәуелсіз болып табыламыз және біз осы талаптар мен БХӘСК Кодексіне сәйкес өзге этикалық міндеттерді орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізге негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті және тиісті болып табылады деп есептейміз.

Қаржы есептілігі үшін басшылық пен корпоративтік басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Компания Басшылығы Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес осы қаржылық есептілікті дайындау және шынайы табыстау, сондай-ақ, Компанияның пікірінше ықылассыз әрекеттер немесе қателерден болатын елеулі бұрмалауы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз етуіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Басшылық Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау үшін, үздіксіз қызметке қатысты мәліметтерді тиісті жағдайларда жария ету үшін және Басшылық Компанияны жоюды, қызметін тоқтатуды көздеу жағдайларын немесе қызметті жою мен тоқтатудан басқа баламаның жоқтығының болмағандығын есепке алмағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде есептілікті дайындау үшін жауапты болып табылады.

Корпоративтік басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар қаржылық есептілікті дайындау процесін бақылау үшін жауапты болып табылады.

Қаржы есептілігі аудиторлық жауапкершілігі

Біздің аудитіміздің мақсаты заңдылық есептілікте ықылассыз әрекеттер немесе қателер нәтижесінде пайда болатын жалпылай ақпаратты бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы толықтай сенімділікке ие болу және пікірімізді басқарушы тәуелсіз аудиторлар есебін шығару. Жеткілікті сенімділік сенімділіктің жоғарғы деңгейі болып табылады. Алайда, ІАҚ сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалауларды, егер бар болса, әрқашан анықтай алмаймыз. Бұрмалаулар ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан орын алуы мүмкін. Егер басқалардан бөлек немесе бірге қаржылық есептілікті пайдаланушылардың осы қаржылық есептілікте қабылданатын экономикалық шешімдеріне ықпал ете алса, олар маңызды деп қаралады.

Біздің аудитіміз ІАҚ сәйкес кәсіби пайымдаманы қолданамыз және аудитті жоспарлау мен жүргізу барысында кәсіби қызығарлық қағидасын басшылыққа аламыз. Сонымен қатар:

- Ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан болған қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалау қателерін анықтаймыз және бағалаймыз, осы тәуекелдерді табу үшін аудиторлық тәсілдерді жасаймыз және қолданамыз, және өз пікірімізді білдіру үшін толық және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупі қателер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупінен жоғарырақ, өйткені ықылассыз әрекеттерге келісім, алаяқ, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап беру немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттері жатады.
- Аудит процесінде қолдану үшін қалыптасқан жағдайда пайдалана алатын аудиторлық тәсілдерді жасау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, ішкі бақылау жүйесін зерттейміз.
- Қолданыстағы есеп саясатының дұрыстығын және бухгалтерлік бағалардың негізділігін, басшылық дайындаған ақпараттың тиісті түрде ашылуын зерттейміз.
- Басшылықтың қызмет үздіксіздігі қағидасын қолдану заңдылығы туралы және Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетіне күмән келтіруі мүмкін жағдайдарларға байланысты елеулі белгісіздікті анықтайтын аудиторлық дәлелдер негізінде қорытынды жасаймыз. Елеулі белгісіздіктің бар екендігіне көз жеткізген жағдайларда біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікке жасалатын ескертулерге назар аударуымыз қажет немесе тиісті деңгейде ақпаратты ашпау жағдайында пікірімізді өзгертуіміз қажет. Біздің тұжырымымыз есебіміздің дайындалу күніне алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешектегі оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыра алу қабілетіне әсер етуі мүмкін.
- Қаржылық есептіліктің жалпы құрамын, құрылымын және мазмұнын, сонымен қатар, ақпараттың ашылуын, осыған негізделген операциялар мен оқиғалардың дұрыстығын қамтамасыз етілуін бағалаймыз.

Біз Компанияны басқаратын тұлғаларға жоспарланған аудит көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит барысында көзге түскен маңызды аудиторлық ескертулер, ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабар береміз.

Бекітемін

Басилий Никитин
Аудитор, біліктілік дәулеті
№ 0000507, 2001 жылдың 03 ақпаны
Басқарушы серіктес
«Moore Kazakhstan» ЖШС
2022 жылғы 28 сәуір

Асхат Лепесов
Аудит серіктесі

Қазақстан Республикасының Қаржы Министрімен 2021 жылдың 24 қыркүйекінде берілген аудиторлық қызметпен айналысу құқығын беретін № 21027383 мемлекеттік лицензия

мың теңге

АКТИВТЕР

Ақша қаражаттары
 Банк салымдары
 Сатуға қолда бар инвестициялар
 Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек
 Өтелетін табыс өлшемі
 Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв
 Негізгі құрал-жабдықтар
 Материалдар және активтер
 Сақтандыру қоры қысанындағы активтер
 Өзге активтер

ЖИЫНЫ АКТИВТЕР

МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек
 Еңбек оңирілмеген сақтандыру жарналары бойынша резерв
 Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв
 Өзге міндеттемелер
 Жалдау міндеттемелері
 Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі

КАПИТАЛ МЕН РЕЗЕРВТЕР

Акционерлік капитал
 Резервтік капитал
 Сатуға қолда бар инвестицияларды қайта бағалау қоры
 Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қоры
 Таратылмаған табыс

ЖИЫНЫ КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Еск	2021	2020
3	140,272	148,891
4	1,585,904	1,484,858
5	1,541,476	1,520,100
6	32,295	44,660
14(б)	36,653	48,010
9(ә)	1,445	1,045
7	270,795	251,986
	431	1,074
	18,855	29,458
8	78,567	102,065
	3,706,693	3,632,147
	11,934	14,526
9(а)	314,919	404,393
9(ә)	341,376	331,386
	19,031	8,650
	23,663	33,095
14(ә)	78,392	47,224
	789,315	839,274
10(а)	1,700,000	1,700,000
	10,000	10,000
10(ә)	102,694	(75,287)
10(б)	165,723	161,327
	938,961	996,833
	2,917,378	2,792,873
	3,706,693	3,632,147

Бұл қаржы есептілігі Компания басшылығымен 2022 жылы 28 сәуірде мақұлданды және басшылық атынан қол қойылды.

Исмагулов М.К.

«ТрансОйл» Сақтандыру компаниясы» АҚ
 Басқарма төрағасы

Цхай А.А.

«ТрансОйл» Сақтандыру компаниясы» АҚ
 Бас бухгалтері

мың теңге

	Еск.	2021	2020
Сақтандыру жарналары, жалпы сома	11	630,803	747,825
Еңбек сіңірілмеген сақтандыру жарналары бойынша резервтің өзгеруі	9(a),11	89,474	(146,873)
Еңбек сіңірілген сақтандыру жарналары		720,277	600,952
Сақтандыру төлемдері	9(ә),11	(544,563)	(341,083)
Сақтандыру шығындарын үйлестіру бойынша шығыстар	11	(6,689)	(4,238)
Қайта сақтандырудың «тең» шегергендегі сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резервтердің өзгеруі	11	(9,590)	(59,862)
Жиыны сақтандыру төлемдері мен шығындары бойынша шығыстар		(560,842)	(405,183)
Комиссиялық шығыстар	11	(175,187)	(146,298)
Сақтандыру шығындары бойынша (жалпы) табыс		(15,752)	49,471
Қаржылық табыстар	12	175,332	123,403
Қаржылық шығыстар		(3,622)	(4,356)
Инвестициялармен қосатын қосымшалар бойынша таза табыс	5	4,281	168,232
Курс айырмасынан табыс		44,838	116,197
Инвестициялық әрекет табысы		220,829	403,476
Жалпы және әкімшілік шығыстар	13	(234,714)	(239,483)
Күмәнді берешектер бойынша (сегіз) шығыстары	6	(12,358)	(10,609)
Өзге операциялық шығыс кетпе		(4,621)	(7,174)
Операциялық шығыстар		(251,693)	(257,266)
Салық салуға дейінгі (жалпы) табыс		(46,616)	195,681
Табыс салығы бойынша шығыстар	14(a)	(23,878)	(72,947)
Жыл бойынша таза (жалпы) табыс		(70,494)	122,734
Салық салынғаннан кейінгі негізгі табыс (жалпы)			
Нәтижесінде пайда немесе зиян қарамағындағы жеткілікті мөлдір баптардың барлығы			
Сатуға қосылған бас инвестициялардың негізгі табысы	10(ә)	177,981	(182,778)
Нәтижесінде пайда немесе зиян қарамағындағы жеткілікті мөлдір баптардың барлығы			
Негізгі қаражат бойынша негізгі табыс	10(б)	17,018	36,079
Өзге табыс (жалпы)		194,999	(146,699)
Жалпы табыс (жалпы)		124,505	(23,965)

мың теңге

Прим. 2021 2020

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Салық салуға дейінгі (шығын) табыс		(46,616)	195,681
Түзетулер:			
Қайта сақтандырушының үлесін шегергендегі резервтегі өзгерістер	9	(79,884)	206,735
Курс айырмасынан келе аспаған пайда		(44,838)	(116,192)
Тозу және амортизация	13	22,115	19,016
Инвестициялармен қасалатын операциялар бойынша таза пайда	5	(4,281)	(168,232)
Негізгі құрал-жабдықтардың шығуынан шығын		7,571	7,581
Жалдауы төлемден алынған кіріс		(463)	—
Қаржылық табыстар	12	(175,332)	(123,403)
Қаржылық шығыстар		3,622	4,356
Күмәнсіз берешектер бойынша резерв қалыптастыру	6	12,358	10,609
Ақша қаражаттарының айналым капиталының өзгеруіне дейінгі операциялық (қызметте қолданылған) қызметтен қозғалысы		(305,748)	36,151
Операциялық активтер мен міндеттемелердің өзгеруі:			
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешектің азаюы (көбеюі)	7		(14,669)
Өзге активтердің азаюы (көбеюі)		23,498	(36,361)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешектің (азаюы) көбеюі		(2,592)	325
Өзге міндеттемелердің көбеюі		10,381	2,237
Табыс салығын төлеуге дейінгі операциялық қызметтен ақша қаражаттары		(274,454)	(12,317)
Төленген табыс салығы		—	—
Операциялық қызметте қолданылған таза ақша қаражаттары		(274,454)	(12,317)

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Негізгі құрал-жабдықтарды сатып алу	7	(24,254)	(5,199)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(491)	(359)
Негізгі құрал-жабдықтарды сатудан түсімдер		6,500	36,409
Сатуға арналған қолда бар инвестицияларды сатып алу		(746,614)	(3,323,063)
Сатуға арналған қолда бар инвестицияларды сатудан кіріс		986,289	2,753,839
Алынған сыйақылар		153,505	102,109
Банкпен депозиттердің өзгеруі		(95,951)	(114,190)
Инвестициялық қызметтен (қызметте қолданылған) таза ақша қаражаттары		278,984	(550,454)

ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Ақшагерлік капиталға қарнағас	10(a)	—	500,000
Жалдау төлемдері		(10,323)	(9,571)
Қаржылық (қызметте қолданылған) қызметтен таза ақша қаражаттары		(10,323)	490,429
Ақша қаражаттарының таза азаюы		(5,793)	(72,342)
Жыл басындағы ақша қаражаттары		148,891	212,867
Айырбастау курсы өзгеруінің ақша қаражаттарына әсері		(2,826)	8,366
Жыл соңындағы ақша қаражаттары	3	140,272	148,891

АҚШАЛАЙ ЕМЕС ОПЕРАЦИЯЛАР

Банк салымдары шарттары бойынша есептелген сыйақылардың капиталдандырылуы		8,699	6,976
Банк салымдары шарттары бойынша есептелген сыйақыдан ұсталынған табыс салығы	4	16,732	14,041
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қорының есебіне негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	7	21,272	45,099

мың теңге	Акционерлік капитал	Резервтік капитал	Сатуға қолда бар инвестицияларды қайта бағалау қоры	Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қоры	Таратылмаған табыс	Жиыны капитал
2020 жылдың 1 қаңтарына	1,200,000	10,000	107,491	149,530	849,817	2,316,838
Жыл бойынша таза табыс	—	—	—	—	122,734	122,734
Табыс салығын шегергендегі сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау	—	—	(182,778)	—	—	(182,778)
Табыс салығын шегергендегі негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	—	—	—	36,079	—	36,079
Жалпы жиынтық шығыс	—	—	(182,778)	36,079	122,734	(23,965)
Акционерлік капиталға кірселер	500,000	—	—	—	—	500,000
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қорын қайта жөндеу	—	—	—	(24,282)	24,282	—
2020 жылдың 31 желтоқсанына	1,700,000	10,000	(75,287)	161,327	996,833	2,792,873
Жыл бойынша таза шығын	—	—	—	—	(70,494)	(70,494)
Табыс салығын шегергендегі сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау	—	—	177,981	—	—	177,981
Табыс салығын шегергендегі негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	—	—	—	17,018	—	17,018
Жалпы жиынтық табыс	—	—	177,981	17,018	(70,494)	124,505
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қорын қайта жөндеу	—	—	—	(12,622)	12,622	—
2021 жылдың 31 желтоқсанына	1,700,000	10,000	102,694	165,723	938,961	2,917,378

1. Жалпы ақпарат

(а) Ұйымдастыру мен қызметі

«ТрансОйл» Сақтандыру компаниясы» АҚ (ары қарай – «Компания») – Қазақстан Республикасында тіркелген акционерлік қоғам. Сәрике Мұратқызы Мадина ханым акционер және бақылау тарабы болып табылады.

Компанияның 2021 жылдың 6 сәуірі №2.1.42 жалпы сақтандыру секторында сақтандыру қызметін жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Қысқартылған Банкі (бұдан әрі – «ҚРҰБ») берген, 2019 жылғы 4 сәуірде қайта ресімделген, лицензиясы бар.

Компания есетісі бойынша әртүрлі сақтандыру өнімдерін ұсынады:

- сақтандырудың өмісті тіріс кезеңінен жағдайлардан сақтандыру, автомобиль, әуе және темір жол көлігін сақтандыру, мүлкіне залалдан сақтандыру, мүлкіне залалдан сақтандыру және әуе көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру, азаматтық жауапкершілікті сақтандыру, титулдық сақтандыру;
- сақтандырудың өмісті тіріс кезеңінен иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру, транспорттың жолдануында азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру, экологиялық сақтандыру, қоршаған ортаға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру және нотариустардың азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;

Компанияның бас кеңсесі қазіргі уақытта тіркелген және орналасқан: Қазақстан, 050057, Алматы, Мұстафа Бәтүрік, Та. 2021 жылдың 31 желтоқсанында Компанияның Ақтөбе, Атырау, Қарағанды, Павлодар, Семей, Жамбыл, Шымкент қалаларында 7 филиалы бар (2020: 8 филиал).

(ә) Шаруашылық қызметінің (қызметінің) жүзеге асыру шарттары

Компанияның қызметі негізінен Қазақстанда шоғырланған. Демек, Компания Қазақстанда бизнес жүргізуге тән экономикалық, саяси және заңнамалық факторларға тәуелді елдік тәуекелге бейім. Аталған тәуекелдерге үкіметтің саясатынан, экономикалық жағдайлардан, саяси реттеуге қатысты енгізулер немесе өзгерістерден, валюталық бағамның ауысуынан және өмісті тіріс кезеңінен сақтандыру орындауды қамтамасыз етуден туындайтын мәселелер жатады. Қоса берілген қосымша мәліметтер Компанияның операциялар және қаржылық қызметін бойынша Қазақстанның экономикалық жағдайының болашақ бастылығын бағалауын көрсетеді. Болашақ экономикалық жағдайлар бастылығын бағалауға негіз болуы мүмкін.

2. Қаржы есептілігінің дайындау негіздері

(а) ХЕКС-на сәйкестілігі туралы мәліметтер

Осы қаржы есептілігі Халықаралық Есептеу Стандарттары бойынша Комитет (ары қарай – «ХБЕСК») қосымша Халықаралық есептеу стандарттарының (ары қарай – «ХХЕС») талаптарына және Халықаралық Қаржы Есептеулер Стандарттары Комитеті (ары қарай – «ХХЕСКО») жасаған түсіндірмелеріне (ары қарай – «ХХЕСКО») сәйкес дайындалған.

(ә) Ұдайындау принципі

Бұл қаржы есептілігі Компания өз қаржылық есептеуін негізінде жалғастыра беруі туралы пайымдау негізінде дайындалған.

2021 жылдың 31 желтоқсанында Компанияның қаржылық табысы 938,961 мың теңгені құрады.

Компания қызметтерінің бағалануы бағалануға қатынасты, берешек пен капиталды міндеттемелерді өтеу, сондай-ақ, сақтандыру қызметіне қатынасты, заңнамалық және капиталды шығындардың ұлғаюы тәрізді салдарды бағалау нәтижесінде, бастылығы Компанияның тасатылмаған табысы мен айналым капиталы ақшалай қаражатқа деген болжанған қажеттіліктерді қабылдауға негіз болуы мүмкін деп санайды.

Сондықтан, шоғырландырылған қаржы есептілігі дайындау кезінде үздіксіз қызмет қағидасын қолдануды жалғастырады.

(б) Дайындау негізі

Осы қаржылық есептілік 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» БЕХС-на сәйкес әділ құны бойынша көрсетілетін сатуға арналған қолда бар инвестицияларды қоспағанда, тарихи құн бойынша есепке алу қағидаттарына сәйкес дайындалды және қайта бағаланған құны бойынша есепке алынатын негізгі құралдар (жылжымайтын мүлік) 16 «Негізгі құралдар» Халықаралық стандартына сәйкес келуі.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

(в) **Функционалдық валюта және өсептілікті беру валютасы**

Қазақстан Республикасының «Алтын валютасы – қазақстандық теңге (ары қарай – «теңге»), ол Компанияның функционалдық валютасы және осы қаржы есептілігін жасауда қолданылатын валюта болып табылады. Теңгемен берілген басшы қаулы ақауаты мына (ары қарай – «мың теңге») дейін дөнгелектенген.

(г) Жаңа стандарттар мен түздірмелерді қабылдау

Осы ережені өкілетті заңнамалық актілерімен және компания 2021 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген келесі заңнамалық актілерімен:

- COVID-19 қарсаңында қаржы ағым бақылауы жүйесі (ХҚЕС 16-ға түзетулер).

Қорықаралған стандарттар мен нормалар Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

(f) ~~2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610-2611-2612-2613-2614-2615-2616-2617-2618-2619-2620-2621-2622-2623-2624-2625-2626-2627-2628-2629-2630-2631-2632-2633-2634-2635-2636-2637-2638-2639-2640-2641-2642-2643-2644-2645-2646-2647-2648-2649-2650-2651-2652-2653-2654-2655-2656-2657-2658-2659-2660-2661-2662-2663-2664-2665-2666-2667-2668-2669-2670-2671-2672-2673-2674-2675-2676-2677-2678-2679-2680-2681-2682-2683-2684-2685-2686-2687-2688-2689-2690-2691-2692-2693-2694-2695-2696-2697-2698-2699-2700-2701-2702-2703-2704-2705-2706-2707-2708-2709-2710-2711-2712-2713-2714-2715-2716-2717-2718-2719-2720-2721-2722-2723-2724-2725-2726-2727-2728-2729-2730-2731-2732-2733-2734-2735-2736-2737-2738-2739-2740-2741-2742-2743-2744-2745-2746-2747-2748-2749-2750-2751-2752-2753-2754-2755-2756-2757-2758-2759-2760-2761-2762-2763-2764-2765-2766-2767-2768-2769-2770-2771-2772-2773-2774-2775-2776-2777-2778-2779-2780-2781-2782-2783-2784-2785-2786-2787-2788-2789-2790-2791-2792-2793-2794-2795-2796-2797-2798-2799-2800-2801-2802-2803-2804-2805-2806-2807-2808-2809-2810-2811-2812-2813-2814-2815-2816-2817-2818-2819-2820-2821-2822-2823-2824-2825-2826-2827~~

Осы қаржы есептілігі дәлдігі, нақтылығы және қарама-қарсы есептендігіне қатысты, бірақ күшіне енгізілген стандарттарды, түсініктемелерді немесе түсініктемелерді қолданбады. Аталған стандарттар мен түсініктемелер Компанияның басқару есептілігіне қатысты екенін растайды.

«Қаржылық ұйымдар» 9 ЖҚЕС 2014 жылғы шешенде ЖҚЕСО 2013 жылдың 1 қаңтарында күшіне енетін стандарттың соңғы нұсқасын қолдана отырып, Компания өзінің өсірілетіндеріне ЖҚЕСО-тің әсері жалпы бағалау жүргізді. Компанияның барлық қаржы өсірілетіндері мен өсірілгендері 39 ЖҚЕС сәйкес бағаланатын негізде бағаланады. Компания барлық өсірілетіндері мен өсірілгендері (БНШ) таңдау жөніндегі белгіленген тәсілді қолданатыны туралы белгілі «БНШ бағалау» бағалау әдісімен бағалауды жалғастырғанмен, 9 ЖҚЕС сәйкес БНШ бағалау әдісімен бағалау әдісімен бағалау бойынша шығынды ертерек таңдау әкеліп қосылғандықтан, БНШ бағалау әдісімен бағалау әдісімен бағалау аяқтамас бұрын осы әсерге негізді баға беру әдісімен бағалау әдісімен бағалау әдісімен бағалау компанияларына 2023 жылдың 1 қаңтарына дейін қолданылатын бағалау әдісімен бағалау әдісімен бағалау.

(*) **Билеттің тапсырмалары және жорналдарды қолдану**

[illegible]

- 5-ескерту – Сатуға арналған қолда бар инвестициялар. Егер, қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген, қаржы активтері, әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық үлгілерді қоса алатын, әр түрлі бағалар үлгілерін қолдана отырып, анықталады. Осындай үлгілер үшін бастапқы мәліметтер бақыланатын нарық негізінде анықталады, егер бұл қолданбалы болса; басқа жағдайда, әділ құнды анықтау үшін пайымдауды қолдану қажет;
- 6 және 8-ескерту – Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешектің және өзге активтердің құнсыздану резерві. Құнсыздануды бағалау үшін, Компания тәртіп бойынша сақтандыру мен қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешектің және өзге активтердің мерзімі ұзартылған комиссиялық шығыстардың тексерістерін жүргізеді.

Сенімсіз сомалар мен нақты кредиттік тәуекелдер тура сақтандыру жарналарының жалпы сомасынан шегеріледі. Бұрынғы тәжірибеге негізделген құнсыздану бойынша резервтер, дебиторлық берешек жөнінде тура сақтандыру бойынша сақтандырушылар мен агенттерге/брокерлерге және қайта сақтандыру бойынша контрагенттерге және өзге активтерге қатысты қажет болып табылады.

- 7 ескерту – Негізгі құралдардың әділ құны. Бағалау жылжымайтын мүліктің әділ құнын және активтердің пайдалы қызмет мерзімін анықтау кезінде жасалды.
- 9-ескерту – Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер. Компанияның ең маңызды есептік бағалауы – сақтандырудың келісімдері бойынша заладар жөнінде пайда болатын соңғы міндеттемені бағалау болып табылады. Белгісіздіктің, Компания соңында осы шығындар бойынша төлейтін міндеттемені бағалау кезінде есепке алынуы тиіс бірнеше көздері бар.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

Жалпы сақтандыру кәсіпоры үшін, шығындардың есеп беру күніне мәлімденген күтілетін қорытынды құны үшін де, күтілетін қорытынды құны болған, алайда есеп беру күніне мәлімденбеген, шығындар (ары қарай – «БМЗР») үшін де бағаларлар қасалулары тиіс. Шығындардың қорытынды құны нақты белгіленгеннен бұрын көп уақыт өтсе мүмкін, және полистердің кейбір түрлеріне, БМЗР-ға бухгалтерлік баланста шығындар жөнінде резервтерді өсіріп бағалау құрады. Мәлімденген шығындар мен БМЗР құнын бағалаған кезде, басшылық қабылдаған негізгі ақс – өткен шығындарды реттеу бойынша тенденцияларды келешек шығындарды реттеу тенденциялармен болжау үшін пайдалану. Шығындарды бағалау үрдісінің қосымша бөліктері 17(а) ескертуде берілген. Басшылық шығындарын бағалаудың әр есептілік күніне, ақиқаттылығына қайта тексеріледі де, резервтер енгізіледі. Жалпы сақтандыру шығындары бойынша резервтер уақытша ақша құнына дисконтталады.

- 14-ескерту – Табыс салығы. Қазақстандық салық, валюта және кеден заңнамасы жиі болып тұратын әр түрлі заңдармен өзгертулердің нысаны болып табылады. Осындай заңнама жөнінде Компания қаржы саясаттары мен қызметіне қатысты қолданылатын басқарманың түсіндірмесін, сәйкес аймақтық немесе мемлекеттік органдар даулауы мүмкін. Осылайша, қосымша салықтар, айыппұлдар мен пайыздар салынуы мүмкін. Салық кезеңдері, сәйкес органдардың қарастырылып отырған жыл алдындағы бес күнтізбелік күн ішінде салықтарды есептеуге қатысты тексерісі үшін ашық болып қала береді. Белгілі бір жағдайларда осындай қарастырулар анағұрлым ұзақ уақытты алуы мүмкін. Басқарманың пікірінше, 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайына сәйкес, оның салық заңнамасын түсінуі негізделген болып табылады және Компанияның сәйкес позициясы салық органдарымен мақұлданылады.
- 15-ескерту – Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты. Әділ құнды талдау келешектегі ақша ағындарын және дисконттық мөлшерлемені бағалауға негізделген.
- 16-ескерту – Шартты және ықтимал міндеттемелер. Осы ашып көрсету басшылықтан міндеттемелерді бағалау және келешекте ақшалай қаражатының жылыстау ықтималдығын анықтауды талап етеді.

(e) Сегментті есептілік

Компания басшылығына қызметті жоспарлау және бағалау үшін ұсынылатын ақпарат Компанияның өндірістік құрылымына сәйкес дайындалған. Басқару мақсаттары үшін Компания қызметтің, өндірілетін өнімнің және көрсетілетін қызметтердің сипатына сәйкес бірыңғай сегмент ретінде қарастырылады.

3. Ақша қаражаттары

мың теңге

Делдал шоттарындағы ақша қаражаттары
 Банктегі ақша қаражаттары
 Кассадағы бар ақша

	2021	2020
Делдал шоттарындағы ақша қаражаттары	120,975	127,497
Банктегі ақша қаражаттары	17,634	13,831
Кассадағы бар ақша	1,663	7,563
	140,272	148,891

4. Банк салымдары

мың теңге	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	Валюта	Жиыны
2021 жылдың 31 желтоқсанына				
«Сбербанк» АҚ ЕБ	Маусым 2022	7.50%	Теңге	420,500
«ВТБ Банк» (Қазақстан) АҚ ЕБ	Қаңтар 2022	8.50%	Теңге	300,000
«Альфа Банк» АҚ ЕБ	Наурыз 2022	8.00-8.50%	Теңге	300,000
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Маусым 2022	7.25%	Теңге	250,000
«Банк ЦентрКредит» АҚ ЕБ	Наурыз 2022	10.00%	Теңге	250,000
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Маусым 2022	5.25%	Теңге	50,934
				1,571,434
Алынатын сыйақы				14,470
				1,585,904
2020 жылдың 31 желтоқсанына				
«Сбербанк» АҚ ЕБ	Маусым 2021	8.00%	Теңге	415,000
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Маусым 2021	6.75%	Теңге	325,000
«ВТБ Банк» (Қазақстан) АҚ ЕБ	Шілде 2021	8.00%	Теңге	300,000
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Маусым 2021	6.00%	Теңге	226,784
«Альфа Банк» АҚ ЕБ	Наурыз 2021	8.00%	Теңге	200,000
				1,466,784
Алынатын сыйақы				18,074
				1,484,858

Банктік салымдар шарттары бойынша есептелген сыйақыдан төлем көзінен 16,732 мың теңге (2020: 14,041 мың теңге) мөлшерінде корпоративтік табыс салығы ұсталды.

5. Сатуға қолда бар инвестициялар

Сатуға қолда бар инвестициялар мерзімі өтпеген және құнсызданбаған құнды қағаздарды қамтиды.

мың теңге	2021	2020
Корпоративтік акциялар	1 518 634	1 517 961
Банктерден басқа қазақстандық кредиттік мекемелердің акциялары	22 842	2 139
	1,541,476	1,520,100

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойына сатуға қолда бар инвестициялармен жасалатын операциялар бойынша таза пайда 4,281 мың теңгені (2020: 168,232 мың теңге) құрады.

6. Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек

мың теңге	2021	2020
Зиянға жауапты адамға қойылатын талаптар	72,374	84,505
Сақтандырушылардың дебиторлық берешегі	278	704
Брокерлар мен агенттердің дебиторлық берешегі	270	8,781
Өзге дебиторлық берешек	581	1,581
	73,503	95,571
Құмәнді берешектер бойынша резерв	(41,208)	(50,911)
	32,295	44,660

Құмәнді берешектер бойынша резервтің өзгеруі келесі жолмен көрсетілген:

мың теңге	2021	2020
1 қаңтарға	50,911	43,117
Есептеу	12,358	10,609
Есептен шығару	(22,061)	(2,815)
31 желтоқсанға	41,208	50,911

7. Негізгі құрал-жабдықтар

мың теңге	Жер	Ғимараттар және құрылыстар	Көлік құралдары	Өзге	Жиыны
Құны					
2020 жылдың 1 қаңтарына	65,569	173,267	39,913	39,310	318,059
Кіруі	—	—	—	5,199	5,199
Қайта бағалау	23,792	16,211	—	—	40,003
Шығуы	(2,440)	(40,564)	(3,093)	(3,707)	(49,804)
2020 жылдың 31 желтоқсанына	86,921	148,914	36,820	40,802	313,457
Кіруі	—	—	—	24,254	24,254
Қайта бағалау	577	15,239	—	—	15,816
Шығуы	—	(16,580)	—	(9,264)	(19,844)
2021 жылдың 31 желтоқсанына	87,498	153,573	36,820	55,792	333,683
Тозу					
2020 жылдың 1 қаңтарына	—	(493)	(32,635)	(29,414)	(62,542)
Есептелген тозу	—	(5,041)	(1,014)	(3,784)	(9,839)
Қайта бағалау	—	5,096	—	—	5,096
Шығуы	—	—	3,093	2,721	5,814
2020 жылдың 31 желтоқсанына	—	(438)	(30,556)	(30,477)	(61,471)
Есептелген тозу	—	(5,118)	(718)	(6,810)	(12,646)
Қайта бағалау	—	8,456	—	—	8,456
Шығуы	—	—	—	5,773	5,773
2021 жылдың 31 желтоқсанына	—	(103)	(31,274)	(31,514)	(62,888)
Баланстық құны					
2020 жылдың 31 желтоқсанына	86,921	148,476	6,264	10,325	251,986
2021 жылдың 31 желтоқсанына	87,498	153,470	5,546	24,278	270,792

Тозумен амортизацияланған активтер

Қолданыстағы толықтай амортизацияланған активтердің құны 2021 жылдың 31 желтоқсанына 20,430 мың теңгені (2020: 19,942 мың теңге) құрайды.

Қайта бағалау

Компания қолданыстағы негізгі құрал-жабдықтардың құнынан елеулі айырмашылық болмас үшін әр есеп күнінде тағайындайды. Қайта бағалау әрбір қаржылық тұңғыштан қағдайда жүргізіледі, бірақ әр 3-5 жылдан астық уақытта емес.

2021 жылдың 31 желтоқсанына тиісті баланстық тағайындау бар лицензияланған бағалаушы компаниялар жүргізген бағалау нәтижелерінің негізінде Компания өзі, ғимараттар және құрылыстардың құнын қайта бағалайды.

Негізгі құрал-жабдықтардың әділдік құны қайта бағалау күніне салыстырмалы және шығындық төсілін біріктіре қолданып, анықталған және әділдік құны наразылығының 3-Дәрежесіне жатады. Жеке активтер бойынша нарықта жеткілікті белсенділік жоқ болған кезде (толықтай бағаланатын нарықтық деректер) бағалаушы тарихи немесе келісім-шарттық құнды сатып алу бағасына бағамның өзгеруін ескере отырып, активті физикалық және моралды тозуға жатқызды.

Қайта бағалау нәтижесінде Компания 4,255 мың теңге (2020: 9,020 мың теңге) мөлшеріндегі кейінге қалдырылған табыс салығын шегере отырып, негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудан болған 21,272 мың теңге (2020: 45,099 мың теңге) мөлшеріндегі табысты анықтады. 2021 жылдың 31 желтоқсанына қайта бағалаудан болған таза әсер негізгі құрал-жабдықтардың теңгерімдік құнын 21,272 мың теңгеге өсірді (2020: 45,099 мың теңге).

Негізгі құралдар құнының қайта бағалауы болмаған кезде олардың баланстық құны 2021 жылдың 31 желтоқсанына 63,641 мың теңгені (2020: 50,327 мың теңге) құрайды.

8. Өзге активтер

мың теңге

	2021	2020
Талаптардың қарызы	239,940	239,940
Күмәнді берешен бойынша резервтер	(239,940)	(239,940)
Өзге активтердің қарызы бойынша қаралары	—	—
Кейінге қалдырылған өзіндік қаржылар	74,471	93,758
Тауарлы материалдардың құны	1,255	1,920
Өзге салықтар бойынша алынған таптам	452	724
Қосымшалардың қарызы	5	34
Өзге айналым активтер	2,384	5,629
	78,567	102,065

9. Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

(a) Еңбек сіңірілмеген сақтандыру жәрмеңгесі бойынша резерв

Еңбек сіңірілмеген сақтандыру жәрмеңгесі бойынша резерв келесі жолмен сарапталынуы мүмкін:

мың теңге	2021	2020	Резервтегі өзгерістер
Еңбек сіңірілмеген сақтандыру жәрмеңгесі бойынша резерв	314,919	404,393	(89,474)

(a) Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв

Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстарының резервтері келесі жолмен сарапталынды:

мың теңге	Жалпы сомма	Қайта сақтандырушының үлесі	Резервтердің таза сомасы
2021			
1 қаңтарға	331,386	(1,045)	330,341
Қосы болған шығыстар	884,758	(645)	554,153
Алу тәуелсіз шығыстар	(541,888)	245	(544,563)
31 желтоқсанға	331,386	(1,445)	339,931
2020			
1 қаңтарға	272,831	(1,552)	270,479
Қосы болған шығыстар	400,732	213	400,945
Алу тәуелсіз шығыстар	(341,377)	294	(341,083)
31 желтоқсанға	331,386	(1,045)	330,341

10. Капитал және резервтер

(a) Акционерлік капитал

	2021		2020	
	үлесі, %	мың теңге	үлесі, %	мың теңге
Сафина Мадина Муратқызы	98.68	1,677,603	98.68	1,677,603
Жеке тұлғалар	1.32	22,397	1.32	22,397
	100.00	1,700,000	100.00	1,700,000

2021 жылдың 31 желтоқсанына акционерлік капитал 1,360,000 дана (2020: 1,360,000 дана) шығарылған, тіркелген және толығымен төленген қарапайым акциялардан тұрды. Компанияның бір акциясының номиналды құны 1,250 теңгені құрайды.

2020 жылы акционерлік капиталға жарналар ақшалай нысанда жасалды және 500,000 мың теңгені құрады.

(a) Сатуға қолда бар инвестицияларды қайта бағалау қоры

Сатуға қолда бар инвестицияларды қайта бағалау қорына әділ құнының өзгерістері басқа толық табыс арқылы есепке алынатын инвестициялардың кіріс салығын шегергеннен кейінгі оң және теріс түзетуді қамтиды.

10. Капитал және резервтер, жалғасы

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде табыс салығын шегергенде сатуға арналған қолда бар инвестициялардың әділ құнын оң түзету 177,981 мың теңгені (2020: теріс түзету 182,778 мың теңге) құрады.

(б) Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қоры

Негізгі құралдарды қайта бағалау қоры табыс салығын шегергендегі жылжымайтын мүлікті қайта бағалау құнын қамтиды.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде табыс салығын шегергенде негізгі құралдардың әділ құнын оң түзету 17,018 мың теңгені (2020: 36,079 мың теңге) құрады (7 және 14(б) ескертулерді қараңыз).

(в) Дивидендтер

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес Компанияның бөлінетін резервтері ХҚЕС сәйкес дайындалған оның жеке еркіндік есептемесі бойынша Компанияның бөлінбеген табысынан немесе шығындар болған жағдайда көрсетілген табыстан артық бола алмайды. Бөліп тарату, егер капиталдың тапшылығына немесе Компанияның зәрме-сздігіне әкеліп соқтырса, орындалмайды.

2021 және 2020 жылдары дивидендтер жарияланбады және төленбеді.

11. Сыйақымен шығындар сараптамасы

	Келін құралдары иелерінің азаматтық құқықтық жауапкершілігі (МС)	Келін оқандары алдындағы азаматтық құқықтық жауапкершілік	Тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі (МС)	Өзге сақтандыру	Жиыны
2021					
Сақтандыру жарналары, жалпы сома	433,754	188,027	5,154	3,868	630,803
Еңбек сіңірілмеген сақтандыру жарналары бойынша резервтің өзгеруі	103,676	(15,108)	1,307	(401)	89,474
Еңбек сіңірілген сақтандыру жарналары	537,430	172,919	6,461	3,467	720,277
Сақтандыру төлемдері	(535,179)	—	—	(9,384)	(544,563)
Сақтандыру шығындарын үйлестіру бойынша шығыстар	(6,689)	—	—	—	(6,689)
Қайта сақтандырушының үлесін шегергендегі сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резервтердің өзгеруі	(7,479)	(1,814)	1,708	(2,005)	(9,590)
Жиыны сақтандыру төлемдерін жасау бойынша шығыстар	(549,347)	(1,814)	1,708	(11,389)	(560,842)
Комиссиялық шығыстар	(172,294)	(1)	(1,777)	(1,115)	(175,187)
Нәтиже сақтандыру қызметінен	(184,211)	171,104	6,392	(9,037)	(15,752)
2020					
Сақтандыру жарналары, жалпы сома	585,448	151,748	7,626	3,003	747,825
Еңбек сіңірілмеген сақтандыру жарналары бойынша резервтің өзгеруі	(116,156)	(29,832)	(1,190)	305	(146,873)
Еңбек сіңірілген сақтандыру жарналары	469,292	121,916	6,436	3,308	600,952
Сақтандыру төлемдері	(325,873)	—	(13,890)	(1,320)	(341,083)
Сақтандыру шығындарын үйлестіру бойынша шығыстар	(4,238)	—	—	—	(4,238)
Қайта сақтандырушының үлесін шегергендегі сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резервтердің өзгеруі	(68,106)	(3,205)	(1,147)	12,596	(59,862)
Жиыны сақтандыру төлемдерін жасау бойынша шығыстар	(398,217)	(3,205)	(15,037)	11,276	(405,183)
Комиссиялық шығыстар	(143,452)	(114)	(1,847)	(887)	(146,298)
Нәтиже сақтандыру қызметінен	(72,375)	118,597	(10,448)	13,697	49,471

12. Қаржылық табыстар

мың теңге	2021	2020
Сыйақылар бойынша табыстар	107,944	89,447
Инвестициялар бойынша табыстар	67,388	33,956
	175,332	123,403

13. Жалпы және әкімшілік шығыстар

мың теңге	2021	2020
Еңбекақы бойынша шығыстар	133,361	123,523
Заң және тәсіл қызметтер	24,755	35,861
Тозу және амортизация	22,115	19,016
Бюджетке салықтар мен төлемдер	17,413	14,123
Күту және жөндеу	11,092	8,209
Байланыс шығындары	5,898	5,849
Банк алымдары	3,789	9,864
Сақтандыру	3,300	3,647
Міндетті төлемдер	1,793	2,077
Жалға алу бойынша шығыстар	1,125	1,452
Қосақарлық шығындар	566	934
Жарнама бойынша шығыстар	—	759
Өзге	9,507	14,169
	234,714	239,483

14. Табыс салығы

(а) Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстар келесілерді қамтиды:

мың теңге	2021	2020
Ағымдағы табыс салығы – ағымдағы кезең	(24,455)	(29,988)
Корпоративтік табыс салығы – өткен жылдар	(3,634)	—
Уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және қалпына келуі	4,211	(42,959)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(23,878)	(72,947)

Салық заңнамасы бекіткен мөлшерлеме бойынша салық салуға дейінгі бухгалтерлік (шығынға) табысқа қолданылатын табыс салығын және табыс салығының тиімді мөлшерлемесі және табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру төменде көрсетілген:

мың теңге	2021	2020
Салық салуға дейінгі (шығын) табыс	(46,616)	195,681
Табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
Қолданылатын мөлшерлеме бойынша есептелген табыс салығы	(9,323)	39,136
Ағымдағы табыс салығы – өткен жылдарда алынған есептелген	3,634	—
Азайтылмайтын шығыстар	29,567	33,811
Табыс салығы бойынша шығыстар	23,878	72,947
Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі	-51.2%	37.3%

(ә) Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі

Қаржы есептілігінде кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерінің сомасы:

мың теңге	2021	2020
Сатуға қолда бар инвестициялар	(42,585)	(11,461)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	8,242	10,182
Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтер	(48,277)	(47,761)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(3,771)	(5,891)
Өзге міндеттемелер	3,267	1,088
Жалдау міндеттемелері	4,732	6,619
Көшірілетін салық шығындары	—	—
	(78,392)	(47,224)

14. Табыс салығы, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық активі мен міндеттемесінің қаржы есептілігіндегі қозғалысы:

	2021	2020
Мың теңге		
1 қаңтарға	47,224	12,960
(Кіріске) шығыс кірістері	(4,211)	42,959
Өзге шығыс кірістері	35,379	(8,695)
31 желтоқсанға	78,392	47,224

Нәтижесінде орта бағалары 4,284 мың теңге (2020: 9,020 мың теңге) мөлшерінде және 31,125 мың теңге (2020: 17,715 мың теңге) мөлшерінде оң немесе бар инвестициялардың әділ құнын оң түзетудің салықтық өсеріне қатысты түбірмен де оң бағалаулар жүзеге асырылып, олардың шығыстарына жатқызылған.

(6) Private-label generic capsules

Қазақстан Республикасының табыс салығы туралы Заңының 10-бабының 1-тармағына сәйкес, табыс салығын ұстап қалу.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару стратегиясы мен саясаты

(a) Wasy

Қасқы құралдың пайдалану Қызылорда аймағының мынадай топтарына әкеледі:

- септанду елпандар байында туурат
- негизде туурат
- елпанде туурат
- карыгыт туурат

[illegible]

Тәуелсіздік тәуелсіз болатын елдердің бірі. Осымен бірге саладағы өзгерістер сияқты жұмысты жүзге тәуелсіздік келтіреді. Осымен бірге саладағы өзгерістер сияқты жұмысты жүзге тәуелсіздік келтіреді. Осымен бірге саладағы өзгерістер сияқты жұмысты жүзге тәуелсіздік келтіреді.

Тәуекелдерді басқару жүйесі

Тәуекелдерді анықтау мен бағалау, басқару және азайту бойынша Директорлар Кеңесінің мойнында, алайда сонымен қатар тәуекелдерді басқару мен бағалау жөнінде, басқару және тәуелсіз органдар бар: Компания Басқармасы, активтер мен пассивтерді бағалау және басқару бойынша Аудиторлық кеңес және тәуекелдерді басқару бөлімі.

Директорлар Кеңесі

Ұйымның Директорлар Кеңесі тәуелсіз басқару жүйесін енгізуге және тәуелсіздік басқарудың стратегиялары мен принциптерін бекітуге жауап береді. Сақтандыру әрекеттеріне сақтау сақтандырушының үлесі болып табылатын активтерді шегеріп тастағанда, сақтандырушының (сақтандырушының) ұйымның активтерінің сомасының 25% артатын сақтандыру сомалары бар сақтау-дыру келісімдері бойынша өкілетті шарттар жасау туралы шешім қабылдайды.

Басқарма

Басқарма тиімді басқару жүйесін құруға және оны оған-ақ оперативті басқаруға жауап береді.

Компанияның активтері мен пассивтері - бағалары бойынша Кенес

Активтер мен пассивтерді басқару бойынша қанша инвестициялық саясатты қайтарым, диверсификация, пайда және өтеу ұстанымдарын ескере отырып дамытамыз.

- қайтарым ұстанымы активтерді орналастыру тәуекелдерінің болуы мүмкін шығындарды азайту немесе болдырмау мақсатында тиімді бағалауын болдырады;
- диверсификация ұстанымы тәуекелдерді инвестициялық қоржынның ең үлкен бекемдігіне жету, қандай да бір қоржылық құралдардың басымдылығын болдырмау, активтердің аймақтық, салалық немесе басқа шоғырлануын болдырмау үшін тәуекелдерді тасат, дан тұрады.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Андеррайтинг кеңесі

Андеррайтингтік кеңес андеррайтинг бойынша талаптарды бекітеді, қабылданған тәуекелдердің дұрыс бағалануын қадағалайды және егер сақтандыру резервтеріндегі қайта сақтандырушының үлесін шегергенде жасалған жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) келісімі бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) сомасы сақтандыру (қайта сақтандыру) мемнесінің активтерінің 25% асса үлкен тәуекелдерді қабылдауға бастапқы рұқсат береді.

Компанияның Андеррайтингтік кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша атқарады:

- директорлар Кеңесі орнатқан шектерде андеррайтингтік шешімдер қабылдау;
- қабылданған тәуекелдердің дұрыс бағалануын қадағалау;
- сақтандыруға қабылданған тәуекелдер мен нысаналар бойынша дұрыс сақтандыру тарифтерін қамтамасыз ету;
- сақтандыруға қабылданған тәуекелдер бойынша сақтандыру жамылғысының шарттарын анықтау;
- белгілі бір уақыт аралығында жасалған сақтандыру келісімдері бойынша алынған таза премиялар мен жасалынған сақтандыру төлемдері арасындағы оң айырманы (ықтимал белгілерді ескере отырып) қамтамасыз ету;
- сақтандыру шарттарына кіргізілетін негізгі және қосымша шарттарды анықтау.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару бойынша бөлім тәуекелдерді басқару жүйесін жасау мен жетілдіруге және тәуекелдерге тәртіп бойынша мониторинг жасауға жауап береді. Тәуекелдерді басқару бойынша бөлім Компанияның активтері мен пассивтері бойынша Комитеттің, Андеррайтингтік комитеттің және Компания Басқармасының отырыстарына қатысады.

Тәуекелдерді басқару жүйесі төрт басты элементті қосатын процесс болып табылады:

- тәуекелді анықтау;
- тәуекелді өлшеу;
- тәуекелді бақылау;
- тәуекелді қадағалау.

Тәуекелді басқару тәуекелді оқиғаны болжауға мүмкіндік беретін және сол тәуекелді төмендетуге бағытталған ұақтылы қадамдардан тұратын алуан-түрлі шаралардың көмегімен жүзеге асырылады. Тәуекелді басқару белінің мақсаты өріс пен тәуекелдің ең қолайлы арақатынасында, ықтималды сипаттағы Компанияға әсер ететін сыртқы факторлармен байланысты болуы мүмкін шығындардан шеттеу арқылы ең көп пайда алу мақсатында сақтандыру қосымшасының орнақтылығы мен тиімділігін тиімді рәсімдер мен әсерлі механизмдерді ұйымдастыру арқылы қатеру.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпаратты табыс ету жүйелері

Компания тәуекелдерді бағалау кезінде қиындық барысында болуы ықтимал күтілетін шығындарды да, статистикалық үлгілер негізінде ең үлкен фактілі шығындарды бағалау болып табылатын күтпеген заладарды да көрсететін әдістің көмегімен бағалайды. Үлгілерде өткен тәжірибеден алынған және экономикалық жағдайларды есепке ала отырып, түзетілген ықтималдар мәндері қолданылады. Сонымен қатар, Компания болу мүмкіндігі аз жағдайлар болып қалған кезде пайда болуы мүмкін «ең жаман сценарийлерді» де үлгілейді.

Тәуекелдерді қадағалау мен бақылау, негізінен, Компания орнатқан шектеулерге негізделеді. Мұндай шектеулер жұмысты жүргізу стратегиясын және Компания қызмет жасайтын нарықтық жағдайларды, сонымен қатар Компания қабылдауға даяр, тәуекел деңгейін көрсетеді, мұнда ерекше назар жеке салаларға бөлінеді. Бұдан басқа, Компания тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жинақтық позицияларға қатысты тәуекелдерді алып жүруге өзінің жалпы қабілеттілігін бақылап, бағалайды.

Жұмыстың барлық түрлері бойынша қабылданған ақпарат, тәуекелдерді сараптау, бақылау және алдын ала көру мақсатымен зерттеліп, ойластырылады. Бұл ақпарат түсіндірмелермен Басқармаға, активтер мен пассивтерді басқару бойынша Кеңеске, Андеррайтингтік Кеңеске және бөлімшелердің әрқайсысының жетекшілеріне жіберіледі. Есептілікте инвестициялық тәуекелдің жинақтық мөлшері, болжамдық көрсеткіштер туралы ақпарат бар. Тоқсан сайын салалар, клиенттер және географиялық аймақтар арасында тәуекелдер туралы ақпарат беріледі. Тоқсан сайын аға басқарушы қызметкерлер кредиттік жоғалтуларға резервтің жеткіліктілігін бағалайды. Тоқсан сайын директорлар Кеңесі Компания тәуекелдерін бағалауға және шешім қабылдауға қажет барлық ақпарат бар болатын тәуекелдер туралы егжей-тегжейлі есептілік алады.

Компанияның барлық деңгейлері үшін тәуекелдер туралы әр түрлі есептіктер жасалады. Бұл барлық бөлімшелерге кең, қажетті және өзекті ақпаратқа ие болуды қамтамасыз ету үшін жіберіледі.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Деңгей 2: есептілікте ескерілетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін барлық бастапқы деректер нарықта байқалатын ақпараттың табылмай немесе жанама негізделетін бағалау модельдері.

Келесі есептеме әділ құн кездері иерархиясының деңгейлері бөлінісінде, әділ құн бойынша есептілікте ұсынылған қаржы есептілігіне талдауы ұсынылған:

мың теңге	Деңгей 1	Деңгей 2	Жиыны
2021			
Сақтану қорына бар инвестициялар	1,518,634	22,842	1,541,476
2020			
Сақтану қорына бар инвестициялар	1,517,961	2,139	1,520,100

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны, ол бойынша құрал ағымдағы операцияларда, зорлықпен сату немесе қайта сатылу үшін сатуға қарағанда, өз еркімен қалайтын жақтар арасында айырбасталуы мүмкін соманы білдіреді.

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің бәсеңдетілген құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

15.1 Сақтандыру келісімі бойынша тәуекел

Сақтандыру келісімі бойынша тәуекел, сақтандыру жағдайы болып қалу тәуекелі болып табылады, сонымен қатар бұған осы нәтижесінде пайда болатын арыздың мөлшері мен мерзімінің белгісіздігі жатады. Осындай келісімдер бойынша Компания бетпе бет келетін негізгі тәуекел – фактілік төлемдер шығындар резервінен артық болатындығында. Бұған мәлімденген шығындардың жиілігі мен мөлшері, мәлімденген шығындардың бастапқы бағаланған мөлшерінің фактілік төлемдерін арттыру, және ұзақ мерзімді сақтандыру келісімдері бойынша өтемдер сияқты факторлар әсер етеді.

Төлемдердің өзгермелілігі сақтандыру келісімдерінің үлкен портфелінің тәуекелін диверсификациялау арқылы төмендетіледі, себебі анағұрлым диверсификацияланған портфель, барлық мөлшерлер бойынша, портфельдің кез келген тобындағы өзгерістің әсеріне және күтілмеген нәтижелерге аз тәуелді. Тәуекелдер өзгермелілігі, сонымен қатар сақтандыру жұмысының стратегиялары мен принциптерін егжей-тегжейлі сұрыптау және жүзеге асыру арқылы, және қайта сақтандыру келісімдерін пайдалану арқылы азаяды. Компания сақтандыру бойынша принциптер мен шектеулерді бекітті, олар кім және қандай тәуекелдерді қабылдай алатындығын және сәйкесінше шектеулерді анықтайды. Осы шектеулер тұрақты түрде қадағаланып отырады. Андеррайтингтік жыл бойынша есепте жүргізген кезде, коэффициенттер – жасалған сақтандыру төлемдері, сонымен қатар болып кеткен, бірақ мәлімденбеген шығындарды қоса алғандағы шығын резервтерінің өзгерісі мен істерді жүргізуге кететін шығындар сомасының, қол қойылған сақтандыру жарнасына қатынасы болып табылады.

Қайта сақтандырушының үлесін есепке алғандағы Компанияның шығындықтың коэффициенті мен қиыстырылған коэффициенті келесі түрде көрсетілген:

	2021	2020
Андеррайтингтік шығындық коэффициент	82.13%	67.18%
Андеррайтингтік құрамдастырылған коэффициент	137.73%	131.37%

Келесі кестеде келісімшарт түріне байланысты әлеуетті шығындар туралы резервтер көрсетілген.

мың теңге	Жалпы сома	Қайта сақтандырушының үлесі	Резервтердің таза сомасы
2021			
Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі (МС)	284,400	–	284,400
Кеден органдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілік	9,401	–	9,401
Тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі (МС)	258	–	258
Өзге сақтандыру	47,317	(1,445)	45,872
	341,376	(1,445)	339,931
2020			
Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі (МС)	276,921	–	276,921
Кеден органдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілік	7,587	–	7,587
Тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі (МС)	1,966	–	1,966
Өзге сақтандыру	44,912	(1,045)	43,867
	331,386	(1,045)	330,341

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Шығындардың өзгермелі сақтандыру келісімдерінің үлкен портфелі бойынша және географиялық аймақтар бойынша тәуекелді диверсификациялаудың есебінен азаяды, себебі портфель неғұрлым диверсификацияланған болса, соғұрлым оған кез-келген да бір компоненттегі өзгерістер аз әсер етеді.

Бұдан басқа, тәуекелдердің ауытқу амплитудасын тегістеу үшін, Компания сақтандыру ережелері мен стратегияларын ұқыпты сұрыптап, іске қосады, барлық жаңа және қолда бар шығындарды бағалау үшін шығындарды сәтті тексеру саясатын жүргізеді, сонымен қатар мүмкін болатын алаяқтық шығындарды табу мақсатында зерттеу жүргізеді. Компания белсенді басқару және Компанияға кері әсерін тигізуі мүмкін, болжамның келешек оқиғалармен байланысты мүмкін болатын тәуекелді азайту мақсатында, шығындарды оперативті реттеу саясатын жүргізеді.

Қайта сақтандыру әр түрлі жағдайларда және сақтандыру түрі мен территорияға байланысты әр түрлі үлгілерді қолдану шектеулерімен жүзеге асырылады. Қайта сақтандырушылардан өтеуге келетін сомалар, сәйкес сақтандыру өтеуін анықтауда пайдаланылған ұйғарымдарға сәйкес есептеледі де, қаржылық жағдай туралы есептегі қайта сақтандыру келісімдері бойынша активтер ретінде көрсетілген.

2021 жылдың 31 желтоқсанына, Компанияның сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша міндеттемелерінің географиялық шоғырлануы Қазақстанда орналасқан.

Маңызды жорамалдар

Есеп беру күніне белгілі факттерге сүйене отыра, бағалануы жасалатын болған шығындар бойынша міндеттерді реттеудің ортақ соңғы мөлшерді қамту үшін, жалпы сақтандыру келісімдері бойынша шығындар резерві (сонымен қатар мәлімденген шығындар мен болған, бірақ мәлімденбеген шығындар) құрылады.

Шығындар бойынша резерв деңгейі (мәлімденген шығындар бойынша резервтерді, және болған, бірақ мәлімденбеген шығындарды қоса алғанда) мүмкін болатын шығындар туралы ескертулерді, осындай шығындармен жұмыс тәжірибесін және прецеденттік құқықты қоса алғанда, есеп беру күніне қол жетімді ақпараттың негізінде жасалған. Компания, сақтандыру келісімдерінің әр сыныбына резервті түзету бойынша шығындарды қоса алғандағы, мәлімденген шығындар бойынша резервті бағалау үшін, бүгінгі күні барлық қол жетімді және мүмкін болатын ақпаратты пайдаланады. Болған, бірақ мәлімденбеген шығындар бойынша резерв (ары қарай – «БМЗР»), өтелген шығындар негізінде қажет мәліметтер бар болатын барлық сыныптар бойынша тізбектік саты модифицирленген Әдісін қолдану арқылы бағаланған.

Шығындар бойынша резервтер сақтандырудың әр түрі бойынша жеке сарапталады. Сонымен қатар, анағұрлым ірі шығындарға қатысты шығынды бағалаушылар бөлек бағалау жүргізеді немесе актуариялар жеке болжам жасайды. Әдетте, шығындарды болжау кезіндегі жорамалдар ең ықтимал немесе күтілетін соңның максималды түрде дәлелденген бағасын алуға бағытталған. Компания, тәртіпті түрде, резервтерді пайдалану сараптамасын жасайды.

Есептеулер кезінде қолданылатын жорамалдар негізі – өткен кезеңдерде шығындарын дамытуға қатысты және оның келешек кезеңдерге экстраполяциясына қатысты Компания тәжірибесі. Мұнда шығындарға шығыстардың, және шығындарды реттеуге шығыстар, сонымен қатар шығындарды өтеу туралы жорамалдар кіреді. Фактілік шығындардың осы бағаларға есеп беру күнінен кейін әсер ету деңгейін бағалау үшін, субъективті жорамал пайдаланылады.

Осы әдістің негізінде орналасқан негізгі жорамал – есеп беру күнінен кейін фактілік шығындарды дамыту бойынша белгілі бір жорамалдарды қоса алғандағы, өткен шығындарды дамытуға қатысты Компания тәжірибесі, шығындардың келешек дамуын болжау үшін, осылайша шығындар бойынша соңғы шығындарының да дамуын болжауға болады. Бұл әдіс өткен кезеңдердің шығындарын бақылау және күтілетін шығын коэффициентінің негізінде, төленген және болған шығындардың дамуын экстраполирлейді. Өткен шығындарды дамыту, негізінен шығындардың жылдары бойынша сарапталады, және кейбір жағдайларда географиялық аймақтар бойынша, және негізгі қызмет бағыты бойынша сарапталады. Әдетте ірі шығындар жеке қарастырылады, олар бойынша бағалаушылар анықтаған бағалардың номиналды құны бойынша резервтер құрылады, немесе олар бойынша олардың келешек дамуын көрсету үшін болжамдар жасалады. Өткен тенденциялар қолданыла алмайтын немесе барлық бар белгісіздіктерді назарда ұстай отыра, мүмкін болатын нәтижелер диапазонынан ықтимал нәтиже болып табылатын шығындардың есептік соңғы құнын алу үшін, келешекте өзгертіле алмайтын деңгейді бағалау үшін, білікті жорамал пайдаланылады.

Сезімталдық

Жалпы сақтандырудың шығындары бойынша резерв жоғарыда айтылған маңызды ұғымдарға сезімтал. Шығынның басталуы мен оның мәлімденуі және реттелуі арасында болып қалатын тұрлы құнды өзгерістер, реттелмеген шығындар бойынша резервтер есеп беру күніне нақты анықталына алмайды.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Сақтандыру жарналарының 5 пайызға өзгеруі 2021 жылдың таза табысының 25,232 мың теңгеге (2020: 29,913 мың теңге) өзгеруіне әкелер еді. Бұл талдау барлық өзге ауыспалылардың өзгермеуін ұйғарады.

(в) Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел дегеніміз – Компания, оның клиенттері мен контрагенттері өздерінің келісімділік міндеттемелерін орындамағандары үшін, шығынға ұшырау тәуекелі. Бұл тәуекел, негізінде, Компанияда бар инвестициялармен, сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешекпен және ақша қаражаттарымен байланысты.

Қаржы активтерінің теңгерімдік құны несиелік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы белгісі бола алады. 31 желтоқсандағы несиелік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы белгісі төмендегідей:

мың теңге	Еск.	2021	2020
Ақша қаражаттары (кассадағы ақшаны шегергенде)	3	138,609	141,328
Банк салымдары	4	1,585,904	1,484,858
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	6	32,295	44,660
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі	9(ә)	1,445	1,045
		1,758,253	1,671,891

Ақша қаражаттары және банк салымдары

Ақшалай қаражатқа және банк салымдарына байланысты несиелік тәуекел Компания басшылығымен Компанияның саясатына сәйкес бақыланады. Бос ақшалай қаражат белгіленген шектерде Standard & Poor's B дан BB+ға дейінгі кредиттік рейтингтері бар неғұрлым сенімді қазақстандық банктерде орналастырылады. Бұл саясат банктер өздерінің шарттық міндеттемелерін орындамаған кезде кредиттік тәуекелдің шоғырлануын азайтуға және ықтимал қаржы шығындарын барынша азайтуға бағытталған.

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек және өзге активтер

Компанияның несиелік тәуекелге бейімділігі негізінен әрбір сатып алушының жеке сипаттамаларына байланысты бағалы. Бұл дебиторлық берешек бөліп төлеу шарты бойынша жұмыс істейтін сатып алушыларға жатады. Компания несиелік тәуекелді азайту үшін дебиторлық берешекті тұрақты түрде бақылайды.

Компания қайта сақтандыру бойынша активтерді сақаттамаға қосады, себебі ол қайта сақтандырушылардың несиелік тәуекелін азайтады, олар қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешекті тұрақты түрде пайдаланады. Компания қайта сақтандырушыларды ішкі көрсеткіштер мен бағалаушылар бағалауына негізделген таңдайды.

Компания өзі қосатын тауарлық қорының құрамына осы активтерді толықмен қатысты.

Несиелік рейтингтер бақылауы

Қаржылық өсиеттер, өсиетшілер дебиторлық тәуекелді бақылауға анықтаған, ағымдағы несиелік рейтингтерді қадағалай отырып, бақылауға анықтаған. Б- рейтингі бойынша рейтинг – AAA. Қаржы активтерінің инвестициялық деңгейі рейтингтері BB+дан BB-ға дейінгі рейтингілер. Рейтинг BBВ-дан төмен қаржы активтері спекулятивті деңгейге жатады.

Компания қайта сақтандыру бойынша активтерді сақаттамаға қосады, себебі ол қайта сақтандырушылардың несиелік тәуекелін азайтады, олар қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешекті тұрақты түрде пайдаланады. Компания қайта сақтандырушыларды ішкі көрсеткіштер мен бағалаушылар бағалауына негізделген таңдайды.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Мұнда Компанияның қаржылық активтерінің несиелік рейтингтер бойынша сыныпталуы көрсетілген:

мың теңге	BBB	BBB кем	Кредиттік рейтинг берілмеген	Жиыны
2021				
Ақша қаражаттары (кассандағы ақшаны шегергенде)	808	137,801	—	138,609
Банк салымдары	562,423	1,023,481	—	1,585,904
Сатуға қолда бар инвестициялар	1,165,983	305,544	69,949	1,541,476
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	—	—	32,295	32,295
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі	—	—	1,445	1,445
	1,729,214	1,466,826	103,689	3,299,729
2020				
Ақша қаражаттары (кассандағы ақшаны шегергенде)	2,221	139,107	—	141,328
Банк салымдары	415,612	1,069,246	—	1,484,858
Сатуға қолда бар инвестициялар	1,438,867	—	81,233	1,520,100
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	—	—	44,660	44,660
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі	—	—	1,045	1,045
	1,856,700	1,208,353	126,938	3,191,991

Несиелік сапаны сараптау

Әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары бойынша кестеде көрсетілген сомалар, құнында өзгерістер болудың нәтижесінде, келешекте болып қалуы мүмкін тәуекелдің максималды мөлшері емес, кредиттік тәуекелдің ағымдағы мөлшері болып табылады.

Қаржы құралдарының ас сапы бойынша кредиттік тәуекелдің ағымдағы мөлшері туралы толығырақ ақпарат және қосымшаларда берілген.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Төмендегі кестеде активтердің классы бойынша кредиттік сапаны талдау жүргізіледі:

мың теңге	Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған		Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған	Мерзімі өткен және құнсызданған	Жиыны
	Жоғары	Стандартты			
2021					
Ақша қаражаттары (кассалық ақшаны шегергенде)	138,609	—	—	—	138,609
Банк салымдары	1,585,904	—	—	—	1,585,904
Сапата қолда бар инвестициялар	—	1,541,476	—	—	1,541,476
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	—	—	32,295	41,208	73,503
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырудың үлесі	—	1,445	—	—	1,445
Өзге активтер	—	—	—	239,940	239,940
	1,724,512	1,542,921	32,295	281,148	3,580,877
2020					
Ақша қаражаттары (кассалық ақшаны шегергенде)	141,328	—	—	—	141,328
Банк салымдары	1,484,358	—	—	—	1,484,858
Сапата қолда бар инвестициялар	—	1,520,100	—	—	1,520,100
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	—	—	44,660	50,911	95,571
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырудың үлесі	—	1,045	—	—	1,045
Өзге активтер	—	—	—	239,940	239,940
	1,625,786	1,521,145	44,660	290,851	3,482,842

15.1 Өтемпаздық тәуекелі

Өтемпаздық тәуекелі — өтемпаздық тәуекелі бойынша барлық талаптарды өтемпаздық тәуекелі қорықтарымен тәуекелді өтемпаздық тәуекеліге тап болу тәуекелі. Өтемпаздық тәуекелі өтемпаздық тәуекелі бойынша барлық талаптарды өтемпаздық тәуекеліге тап болу тәуекелі. Өтемпаздық тәуекелі өтемпаздық тәуекелі бойынша барлық талаптарды өтемпаздық тәуекеліге тап болу тәуекелі.

Компания алдында тұрақ негізгі өтемпаздық тәуекелі — сақтандыру келісімдері мен инвестициялық келісімдер бойынша пайда болатын, оның ішінде өтемпаздық тәуекелі бойынша күнделікті талаптарды білдіреді.

Компания өтемпаздық тәуекелін — Ақша қаражаттары мен өтемпаздық тәуекелі болып табылатынын анықтайтын; төлем туралы жедел талаптарды өтемпаздық тәуекелі бойынша барлық талаптарды өтемпаздық тәуекеліге тап болу туралы және ақаулықтар туралы қаржыландыру жоспарларын құрастыру, қаржыландыру мен қосатын оқиғалар көздерін анықтайтын; қаржыландыру көздерінің шоғырлануы, өтемпаздық тәуекеліне тап болу туралы және ақаулықтар туралы қадағалау органдарына есеп беретін; өтемпаздық тәуекелі бойынша саясатты жүргізілуін қадағалайтын және өтемпаздық тәуекелін басқару бойынша саясатты сәйкестікке және қоршаған жағдайлардағы өзгерістерге сәйкестігін қарастыратын Компанияның өтемпаздық тәуекелін басқару бойынша саясаты арқылы басқарады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің мерзімдері

Көбінесе сақтандыру келісімдерін жасау бойынша бизнес жасайтын Компания, қаржыландыру бойынша талаптарды абсолютті нақтылықпен болжамайды, себебі сақтандыру келісім-шарттарына мүмкін болатын резервтерді және осы міндеттемелер реттелетін кезеңдерді анықтау үшін, ықтималдылық теориясы қолданылады. Осылайша, сақтандыру міндеттемелері бойынша өтеу сомалары мен мерзімдері, статистикалық әдістер мен бар тәжірибе негізінде басшылықтың бағаларына негізделеді.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

мың теңге	Талап бойынша	12 айдан төмен	1 жылдан жоғары	Жиыны
2021				
Ақша қаражаттары	140,272	—	—	140,272
Банк салымдары	—	1,585,904	—	1,585,904
Сатуға қолда бар инвестициялар	—	1,541,476	—	1,541,476
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	—	32,295	—	32,295
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі	—	1,445	—	1,445
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек	—	(864)	—	(864)
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв	—	(341,376)	—	(341,376)
Жалдау міндеттемелері	—	(10,185)	(17,172)	(27,357)
Өзге міндеттемелер	—	(15,813)	—	(15,813)
	140,272	2,792,882	(17,172)	2,915,982
2020				
Ақша қаражаттары	148,891	—	—	148,891
Банк салымдары	—	1,484,858	—	1,484,858
Сатуға қолда бар инвестициялар	—	1,520,100	—	1,520,100
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	—	44,660	—	44,660
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі	—	1,045	—	1,045
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек	—	(444)	—	(444)
Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв	—	(331,386)	—	(331,386)
Жалдау міндеттемелері	—	(11,636)	(29,767)	(41,403)
Өзге міндеттемелер	—	(5,000)	—	(4,000)
	148,891	2,702,197	(29,767)	2,821,321

Жалдау міндеттемелері дисконтталмаған жалпы негізде берілген.

(г) Инвестициялық тәуекелдер

Өзінің инвестициялық саясатында Компания бірқатар принциптерді ұстанады: ол сәйкесінше пайда көруді күтіп отырған инвестицияларды жүзеге асырады және ол осылардың ең жоғары қамтамасыз ету деңгейін ұсынатынын кепілдейді. Бұл өтемпаздықтың көп мөлшерінің болуы және инвестициялар түріне қатысты мақсаттық диверсификацияның болғаны маңызды. Осы салада қазақстандық сақтандыру компанияларының жұмысы қатаң қадағаланып отыр, және оларға құнды қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы ретінде жұмыс істеуге рұқсат етілмейді. Сондықтан Компания өз инвестициялық жұмысын, Компанияның тапсырысы бойынша осындай операцияларды жасайтын брокерлер арқылы жүзеге асырады.

(д) Баға тәуекелі

Компания сақтандыру сыйлықақыларын алғаннан кейін оларды өзгертуге түзетусіз сақтандыру шарттарын жасасады және ол нарықтық тәуекелге ұшырамайды.

(е) Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі

Компанияда өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы құралдары жоқ және ол пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне бейімді емес.

15. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(ж) Валюталық тәуекел

Компания функционалдық залпадан басқа валютада операцияларды жүзеге асыру кезінде валюталық тәуекелге ұшырайды.

Компанияның валюталық тәуекелге ұшырауы төмендегідей болды:

мың теңге

2021

Ақша қаражаттары

Банк салымдары

Сатуға қолда бар инвестициялар

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек

Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек

Жалдау міндеттемелері

Өзге міндеттемелер

теңге АҚШ доллары Жиыны

30,562	109,710	140,272
1,585,904	—	1,585,904
22,842	1,518,634	1,541,476
32,295	—	32,295
1,445	—	1,445
(864)	—	(864)
(23,663)	—	(23,663)
(15,813)	—	(15,813)
1,632,708	1,628,344	3,261,052

2020

Ақша қаражаттары

Банк салымдары

Сатуға қолда бар инвестициялар

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек

Сақтандыру талаптарын үйлестіру шығындары мен шығыстары бойынша резерв, қайта сақтандырушының үлесі

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек

Жалдау міндеттемелері

Өзге міндеттемелер

21,394	127,497	148,891
1,484,858	—	1,484,858
2,139	1,517,961	1,520,100
44,660	—	44,660
1,045	—	1,045
(444)	—	(444)
(33,095)	—	(33,095)
(5,000)	—	(5,000)
1,515,557	1,645,458	3,161,015

Төменде берілген ақша қаражаттары валюталық тәуекелге ұшырайды, олар қалып сомаларын салыстыруға қолданылады.

Салықтық тәуекел

31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларына қатысты теңге бағамының 20%-ға өлсіреуі салық салудан кейінгі кірістің 263,273 мың теңгеге (2020 жылдан кейінгі шығынның 263,273 мың теңгеге азаюы) әкелуі соғырар ма. Бұл тәуекелді бағалау бағамының өзгерісіне қатысты деп болжайды.

(з) Капиталды басқару

Компанияның саясаты болса, олар өздерінің қаржы инвесторлар мен кредиторларға деген сенімділікті қолдау үшін тарап сатып алуға келісімізді қолдайды. Компания басшылығы капиталға жасалатын қайтарымды және дивидендтер дегенімен басқарылады. Компанияның жалпы саясаты 2020 жылдан бастап өзгермеген.

Сектордағы басқа компаниялар сияқты Компания да «ақша берешектің түзетілген капиталға» қатынасын пайдаланып, капиталдың мәліерін басқарып, ақша берешек ақша қаражатын шегерумен міндеттемелердің сомасы (қаржылық күй-жай туралы ақпарат бойынша есептеледі). Түзетілген капитал құрамына барлық капитал баптары кіреді.

16. Шартты және ықтимал міндеттемелер

(а) Қазақстандағы салық салу бойынша шартты міндеттемелер

Салық заңнамасын түсіндірудегі белгісіздіктер

Компания оның салықтық міндеттемелерін анықтауға қатысты белгісіздіктердің әсеріне ұшырайды. Қазақстанның салық заңнамасы мен салық тәжірибесі үздіксіз өзгерулер жағдайында, сондықтан олар ретроспективті қолданылатын өзгерістерге және әр түрлі түсіндірулерге ұшырайды.

16. Шартты және ықтимал міндеттемелер, жалғасы

Осы заңнаманы келісім-шарттар мен Компания қызметінің саласында басқарманың түсінуі, салық органдарының түсінуімен сәйкес келмеуі мүмкін. Осының нәтижесінде, келісім-шарттар мен операцияларды сәйкес салық органдары даулауы мүмкін, ал бұл өз кезегінде Компанияның қаржы жайғайы мен жұмыс нәтижелеріне елеулі кері әсер ететін Компаниядағы қосымша салықтарды, пенялар мен айыппұлдарды өтеуге әкелуі мүмкін.

Қосымша салық салу кезеңі

Қазақстандағы салық органдарының салық төлеушінің санатына немесе салық кезеңіне қарай тиісті салық кезеңі өткеннен кейін үш немесе бес жыл ішінде салықтарды қосымша есептеуге құқығы бар. Салық заңнамасында айқындалған жағдайларда бұл мерзім үш жылға ұзартылуы мүмкін.

Болуы мүмкін қосымша салық міндеттемелері

Басқарманың пікірінше, Компания Қазақстандағы салық заңнамасының талаптарын, сонымен қатар оның қаржысына әсерін тигізетін жасалған келісімдердің салық шарттарын орындайды, сондықтан ешқандай қосымша салық міндеттемелері пайда бола алмайды. Алайда, жоғарыда айтылған себептерге сәйкес, сәйкес салық органдары келісімдік ережелер мен салық заңнамасының талаптарын басқаша түсіну тәуекелі сақталады.

Осының нәтижесінде қосымша салық міндеттемелері пайда болулары мүмкін. Алайда, жоғарыда айтылған бірқатар белгісіздіктердің себебінен, қандай да бір мүмкін болатын қосымша салық міндеттемелерін есептеу кезінде, Басшылыққа салық міндеттемелерінің, сонымен қатар оларды төлеу үшін Компания жауапкершілік тартатын пенялар мен айыппұлдардың қаржылық эффектіні бағалау тиімді емес, егер мұндайлар болса.

(ә) Сақтандыру

Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығы даму сатысында, ал басқа елдерде кеңінен таралған көптеген сақтандыру түрлері Қазақстанда өлі де қол жетімді емес. Қолданыстағы сақтандыру елеулі шығындар болған жағдайда толық өтеміді қамтамасыз етпейді.

(б) Сот арыздары

Әдеттегі қызмет барысында Компанияға қарсы соттық қуынымдар орын алуы мүмкін. Басшылық осындай әрекеттер мен талаптардан туындайтын түпкілікті жауапкершілік, егер болса, Компанияның қаржылық жағдайына және нәтижелеріне әсер ететін жағымсыз салдарға әкеп соқтырмайды деп санайды. 2021 жылдың 31 желтоқсанына Компания қандай да бір елеулі сот ісін жүргізуге қатысқан жоқ.

17. Байланысты жақтармен жасалатын операциялар

Байланысты жақтар мыналарды қамтиды:

- Негізгі басшылар;
- Акционерлер.

(а) Басшылық шықарысы

Негізгі басшылар алған сыйақылар әкешілік шығыстардың бір бөлігі ретінде жалақы шығындарына кіреді және 12,586 мың теңгені құрайды (2020: 15,060 мың теңге) (13 ескерткі қараңыз).

17. Байланысты жақтармен жасалатын операциялар, жалғасы

(ә) Байланысты тараптармен жасалған операциялар және қалдықтар

мың теңге	Негізгі басқару қызметкерлер	
	Акциянерлер	қызметкерлер
2021		
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең басына	—	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең ішіндегі есептелгендер	—	69
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең ішінде алынғандар	—	(69)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең соңына	—	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең басына	3	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең ішіндегі есептелгендер	—	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең ішінде алынғандар	—	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең соңына	3	—
Сақтандыру жарналары, жеткізілім	—	69
Қайта сақтандыру бойынша қарыздар/қарыздардың қайтаруы	(157)	(143)
2020		
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең басына	—	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең ішіндегі есептелгендер	—	133
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең ішінде алынғандар	—	(133)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек, кезең соңына	—	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең басына	3	—
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең ішіндегі есептелгендер	66	74
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең ішінде алынғандар	(66)	(74)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек, кезең соңына	3	—
Сақтандыру жарналары, жеткізілім	—	133
Қайта сақтандыру бойынша қарыздар/қарыздардың қайтаруы	(66)	(74)

(б) Байланысты тараптармен жасалатын операциялар, жалғасы

Байланысты тараптармен жасалатын операциялардың сипатына қарай тұрақты негізде анықталады.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ерекшеліктері

Қаржы есептілігінің даярлау кезінде, Компания есептілік саясатының төменде берілген негізгі принциптерін біртіндеп пайдаланған.

(а) Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасындағы операциялар Компанияның функционалды валютасына, осы операциялардың жасалу күніне айырбас курстары бойынша қайта есептеледі. Есеп беру күніне шетел валютасымен берілген монетарлық активтер мен міндеттемелер, осы есеп беру күніндегі айырбас курсы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасында берілген және алынған күнмен бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттемелер, өділ құнды анықтау күніндегі айырбас курсы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі, ал тарихи құны бойынша бағаланатындар – өзіне күнне. Қайта есептеу кезінде пайда болатын курстық айырмашылықтар, табыстар мен шығындар туралы есептілікте мойындалады.

Егер Компания айтылған бөлігіне байланысты өзінің жоспардалған табыстарға ие болу мүмкіндігі жоғары болып, оның құнын сенімді анықтауға болмайтын болса, «Егер» құрал-жабдықтардың нысанының бөлігін (маңызды компоненттің) ауыстырумен байланысты шығындар осы нысанның баланстық құнын өсіреді. Ауыстырылған бөлігінің баланстық құны есептеме жүзеге асырылған жылдың соңында қалғандардың жөндеу және қызмет көрсету арналған шығындары жиынтық (шығыс) табыс табыс және өлшем ретінде танылады.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Тозу

Тозу активтің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде оның қалдық құнына дейінгі біркелкі тәсіл арқылы есептеледі. Негізгі құрал-жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі:

- ғимараттар мен құрылыстар 10-30 жыл;
- көлік құралдары 7-9 жыл;
- өзге 2-10 жыл.

Негізгі құрал-жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі мен қалдық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады.

(б) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер - бұл, негізінен, Компанияның шеттеулі мерзімі бар бағдарламалық жасақтамасы, және қунаратын амортизация мен құнсыздану болған шығындарды шегергендегі (сатып алу құны және оны мақсатты пайдалану үшін аталы шығындарға тәуелді байланысты кез келген шығындарды қамтитын) құн бойынша есептеледі.

Амортизация

Бейматериалдық активтердің пайдалы қызмет мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін. Амортизация барлық пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі тәсіл бойынша есептеледі.

(в) Құнсыздану

Құнсыздану белгілері барлық активтердің құнын қоспағанда, оларға оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер олардың пайдалы қызмет мерзімі бойынша есептелетін құнына қарай өзгерістер енгізіледі. Егер құнсыздану белгілері барлық активтердің құнын асып кетуін анықтау үшін бағаланады. Бұл белгілер барлық активтердің активтерді жоюға, әрбір актив үшін бөлек орындалады. Бұл белгілер барлық активтердің активтерді жоюға, әрбір актив үшін бөлек орындалады.

Активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құны оның өтелетін сомасынан асатын болса, активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құнына қайтарылса, құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) есептеуден шығаруға болмайды.

Құнсыздану резерві

Құнсыздану резерві - бұл, негізінен, активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құнына қайтарылса, құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) есептеуден шығаруға болмайды. Активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құнына қайтарылса, құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) есептеуден шығаруға болмайды. Активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құнына қайтарылса, құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) есептеуден шығаруға болмайды.

Құнсыздану резервін есептеу тәсілі

Құнсыздану резервін есептеу тәсілі - бұл, негізінен, активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құнына қайтарылса, құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) есептеуден шығаруға болмайды. Активтің нақты құны белгіленген теңгерімдік құнына қайтарылса, құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) есептеуден шығаруға болмайды.

(г) Ақша қаражаттары

Ақша қаражаттарына талап ету бойынша өтелетін қаржылық елеусіз тәуекеліне ұшыраған банктердегі ақша қаражаты және қосалқы қаржы қаржы қаражаты.

(г) Банк салымдары

Өз қызметі кезінде, Компания Банктен қаржылық қаражаттарды бастап үш айдан артық уақытқа салымдарды орналастырады. Белгіленген өтеу мерзімі бар қаржылық мекемелердегі қаражаттар, кейін амортизацияланған құн бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша қаржы қаражаты, бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаражаттар, бастапқы құны бойынша есептеледі. Қаржылық мекемелердегі қаражаттар, құнсыздану резервін шегеріп тастап, есептеледі.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(д) Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек

Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек сақтандыру кезеңі келген кезде мойындалады және ол төленген сәттегі қаржы бойынша алғашқы реттік мойындау кезінде бағаланады. Алғашқы реттік мойындаудан кейін, сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшермен, әсіресе олардың аралық амортизацияланған құнмен бағаланады. Егер оқиғалар мен жағдайлар баланстық құнның орнына келуі мүмкін болса, ал құнсызданудан болатын шығын кезең шығындарына жатса, сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешектің баланстық құны құнсыздануға байланысты төмендейді.

Қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешекке негізінен, сақтандыру компанияларынан да, сақтандыру бойынша бірлесу компаниялары бойынша қайта сақтандыру компаниялардан да берешек сомалар жатады. Құбылданған қайта сақтандыру бойынша жарналар, қайта сақтандыру бойынша қызмет түрлерінің сыныпталуын және аға құнға қайта сақтандыру негізгі қызмет болғандағы жағдайдағыдай, пайда деп мойындалады. Қайта сақтандыру бойынша бірлесу компанияларымен бірге қайта сақтандыру саясаттарымен бірлесе алатын жолмен және қайта сақтандыру бойынша қайта бағаланады. Жіберілген жарналар мен қайтарылған шығындар жалпы негізде көрсетіледі.

Құнсыздануға байланысты болған, қаржы құнсыздануына меңзейтін нақты жағдай туған кезде, қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешекке қатысты жүзеге асырылады. Қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануына байланысты саясаттары бойынша, оған қатысты барлық сомаларды ала алмау мүмкіндігі бар. Бірақ, құбылданған және бағаланатын, және осы сома сенімді бағаланатындай болса ғана, құнсызданбады.

(е) Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек

Тура сақтандыру бойынша кредиторлық берешекке сақтандыру төлемдері бойынша әлі өтелмеген берешек, өтелмеген сақтандыру бойынша кредиторлық берешекке негізделген төлемдер бойынша агенттерге берешек жатады.

Міндеттемелер фактік жарналар (жарна-сәттеу) сомалары бойынша көрсетілген.

Қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешекке қайта сақтандырушылар мен брокерлер алдында, қабылданған қайта сақтандыру бойынша өтеу негізгі шығындар бойынша берілген қайта сақтандыру мен міндеттемелерге жататын, төленген шығындар бойынша берешек жатады.

(ж) Қайта сақтандыру бойынша келісімдер

Қайта сақтандыру бойынша келісімдері бойынша келісімдері қайта сақтандыруға жібереді. Қайта сақтандыру келісімдері бойынша келісімдері қайта сақтандырушы компаниялардың берешек сомаларын өзіне жинайды. Қайта сақтандырушылардың келісімдері бойынша келісімдері қайта сақтандыру келісім-шартына сәйкес сақтандыру елдерін тексеру бойынша келісімдері бойынша келісімдері тексеру, әр есеп беру күніне немесе есеп беру жылы бойынша тексеру, және тексеру, және тексеру. Компания келісімдер шарттары бойынша келісімдері келісімдері келісімдері тексеру, және тексеру, және тексеру. Құнсызданудан болатын шығын кезең шығындарына жатса, құнсыздану пайда болады. Құнсызданудан болатын шығын кезең шығындарына жатса, құнсыздану пайда болады.

Қайта сақтандыру бойынша келісімдері бойынша келісімдері қайта сақтандыру келісім-шартқа қол қойылған күннен басталған кезеңнің пайдасы мен шығындарына жатса, құнсыздану пайда болады.

Қайта сақтандыру бойынша келісімдері бойынша келісімдері қайта сақтандырушылар алдында оның міндеттемелерінен босатпайды.

Кәдімгі қызмет кезінде келісімдері, және келісімдері, және келісімдері сақтандыру келісімдері бойынша қайта сақтандыру тәуелсіз алады. Құбылданған қайта сақтандыру бойынша жарналар мен шығындар, қайта сақтандыру бойынша қызмет түрлерінің сыныпталуын және аға құнға, қайта сақтандыру негізгі қызмет деп саналатындай, пайда мен шығын деп есептеледі.

Қайта сақтандыру бойынша міндеттемелер – қайта сақтандырушы компаниялардың алдындағы берешек сомалар болып табылады. Өтеуге жататын сомалар қайта сақтандыру келісімдеріне сәйкес бағаланады.

Жіберілген және қабылданған қайта сақтандырушы жарналар мен шығындар жалпы сомада көрсетілген.

Қайта сақтандыру бойынша активтер мен міндеттемелерді мойындауды тоқтату, келісімдік міндеттемелер орындалған немесе уақыты өткен кезде немесе келісім басқа жаққа берілген кезде, жүзеге асады.

(3) **Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер**

Жалпы салтанаттық кештердің бойынша міндеттемелер, мәлімденген немесе мәлімденбегеніне тәуелсіз, есеп беру күніне барын бастап, алғаш ретталмаған шығындардың есептілік қорытынды құны, шығындарды реттеуге кеткен сайын шығындармен бірге, және құтырылған мүлік пен басқа да қалпына келтірулердің күтілетін құнын шегеруіне келгенде, Цірікпендікпен және шығындардың кейбір түрлерін реттеуде ұзақ кідірістер болуы мүмкін, әрқайсысының өзінше қорытынды құны туралы, әсіресе бизнес тәуекелдері, табиғатты қорғау тәуекелдері, өндіріс тәуекелдері, қаржы тәуекелдері, байланысты тәуекелдер бойынша міндеттемелерге қатысты, сенімді болуы мүмкін.

Мәліметтер шындық бағана деңгейлері, **2023** жылы наразылықтарға жататын резервті түзету бойынша шындыққа өзі өткен бағана деңгейлеріне қарағанда келешек төлемдер бағалауларына негізделген. Осы бағалау факторларының өзгерістеріне қарағанда, резервті құру сәтінде қол жетімді әрбір нақты жағдай бойынша жүргізіледі.

Бұл бағалар, жатып отырғанда бойының деңгейінде еру тақырыбына және нақты шағымдар түрінің сипаты мен бағасын білу негізінде, шығарылым кезінде бойының белгілі көлемдерінің себептелген ойын көрсетеді. Нақты жағдайлар бойының деңгейінде кезінде еру тақырыбына және нақты бағаларға отырады, және жаңа ақпарат келуіне байланысты, топтар өзінше.

БМЗР болған, бірақ ел Қапаның негізіндегі шалғындардың есептік құнын мойындау үшін құрылады. Мәлімденген шалғындар бойынша әкімдерге оқырты, БМЗР да шалғындарды соңына дейін реттеу үшін қажет болатын шалғындарды есепте ағыстыра, есептік шалғындарды мойындау үшін құрылады. Егер оқиға туралы ештеңе белгісіз болса, Қапаның қаржы жасаушыларына түсірілген өзін, бұрынғы тажірибесіне және кез келген басқа орынды факторларға ойына, БМЗР қаржыны реттеудің күтілетін құны мен шалғындарды басқару шалғындарының ағыстырғы және есептеушілік факторларының негізінде бағаланады. Сараптама, келешек оқиғаларды болжау және белгісіздіктер мен кездейсоқ, келешек инфляцияның бағалауына, және басқа да елеулі және экономикалық факторлар негізінде, БМЗР болжауы кезінде пайдаланған факторлар жасаушының шалғындар негізінде таңдалына, қаржылық деңгей және есепте уақыт бойынша тұрып қалуды мойындау жасау, БМЗР тексеру тек ағымдағы және қаржылық ағырлар мен фактілі түрде мәлімденген деректер мен ағырлар негізінде бағалана.

СҚОР-да көне Елші, елші ұлтымен айналысқан дәрігерлер ұшта сақтандырушының үлесі, болған сақтандыру шараларымен (СҚОР) ұлтымен айналысқан дәрігерлер алуы үшін, ұшта сақтандыру шарттарының негізін қалады.

Exfete cîmpănește: [Lăptos](#) [Dăruiește](#)

Ақпараттың қорықталуына байланысты қорықтар тізіміне комиссияны қоса алғандағы бір бөлігі, еңбек өнімділігі мен қорықтардың өнімділігі бойынша резервтегі өзгеріс, кіріс тәуекелдік бас болуымен байланысты қорықтар туралы есептіліктерде көрсетіледі.

Еңбе: Ойраттар тарихы мен өмірі туралы деректерді жинау және сақтау бойынша келісімдер.

(и) Мерзімі шеперетін: _____

[illegible]

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(к) Жалға алу

Компания жалға алушы ретінде

Шартқа отыру кезінде Компания жалға шарт немесе оның жекеленген бөліктері жалгерлік шартқа жататындығын бағалайды. Компания, қысқа мерзімді жалгерлік пен төмен бағалы активтерді жалдауды есептемегенде, активті пайдалану құқығы және барлық жалгерлік шарттар бойынша жалгерлік міндеттемелерін анықтайды. Осындай жалгерлік шарттар бойынша Компания жалгерлік төлемдерді жалгерлік мерзім ішінде тура тәсіл арқылы операциялық шығындар құрамында анықтайды.

Жалгерлік міндеттемелер қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін қолдану арқылы жалдау төлемінің көтерілген құны бойынша анықталады. Жалгерлік басталғаннан кейін жалгерлік бойынша міндеттемелердің төңгерілген құны дисконттың амортизациясын көрсету үшін өседі де, төленген жалгерлік төлемдер сомасына азаяды. Сонымен қатар, Компания жалгерлік шартының өзгеруін көрсету үшін жалгерлік міндеттемелерді қайта бағалайды.

Активті пайдалану құқығы, жалгерлікті ұйымдастырудың тікелей шығындарын шегер отырып, тиісті жалгерлік міндеттемелер, жалгерлік кезінде немесе жалгерлікке дейін төленген төлемдерден тұратын бастапқы құн бойынша танылады. Жалгерлік басталғаннан кейін пайдалану құқығы есептелген амортизация мен құнсыздануды шегеріп, құны бойынша бағаланады.

Қандай да бір мөлшерлемеге немесе индекске бағынбайтын өзгермелі төлемдер жалгерлік міндеттемесі мен активті пайдалану құқығының бастапқы бағалауында ескерілмейді. Осындай төлемдер төлемдерді қажет ететін шарт немесе оқиға туындаған кезеңде операциялық шығындар құрамында танылады.

Бірнемесе бірнеше жалгерлікке жатпайтын бөліктері бар жалгерлік шарттар үшін Компания жалгерлік емес бөліктерді ажыратпайды және біркелкі жалгерлік шарт ретінде қарастырады.

(с) Провизиялар

Провизияларды, егер Компания өткен оқиғаның нәтижесінде заңды немесе жүктелген міндеттемеге ие болса және міндеттеме орындалу үшін экономикалық ресурстардың шығуы талап етілетін болса, және оның құны дәлелденген болса, бастапқы бағалайды. Егер ақшаның уақытша құнының әсері айтарлықтай болса, провизиялар ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағамын егер орынды болса, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді ескеріп, оның сақуа дейінгі мөлшерлемесі бойынша келесітегі міндетті қаражатты дисконттау арқылы есептеледі. Дисконттау пайдаланылған кезде, уақыт өткеннен кейін провизиялар сомасының ұлғаюы есептеледі.

(л) Зейнетақы міндеттемелері

Компанияда қаржы зейнетақы және зейнетақы қорында белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бойынша есептелген зейнетақы міндеттемелері туралы зейнетақы Ресурстарының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысқан басқа қорында белгіленген міндеттемелері.

(м) Қаржы құралдары

Тану

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есепте танытады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомасына өзгерістерді ескеріп, табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерден өтеу, активтің құны мен бір кезеңде және асырылады.

39 ХБЕС ережелеріне сәйкес, қаржылық активтер мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомасына өзгерістерді ескеріп, табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерден өтеу, активтің құны мен бір кезеңде және асырылады.

39 ХБЕС ережелеріне сәйкес, қаржылық активтер мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомасына өзгерістерді ескеріп, табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерден өтеу, активтің құны мен бір кезеңде және асырылады.

39 ХБЕС ережелеріне сәйкес, қаржылық активтер мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомасына өзгерістерді ескеріп, табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерден өтеу, активтің құны мен бір кезеңде және асырылады.

39 ХБЕС ережелеріне сәйкес, қаржылық активтер мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомасына өзгерістерді ескеріп, табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерден өтеу, активтің құны мен бір кезеңде және асырылады.

39 ХБЕС ережелеріне сәйкес, қаржылық активтер мен міндеттемелерінің егер олардың есептеу бойынша табылса, қаржылық күй-жай туралы есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомасына өзгерістерді ескеріп, табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерден өтеу, активтің құны мен бір кезеңде және асырылады.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Мойындау күні

Қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша барлық стандартты операциялар келісім-шарт күніне, яғни Компания активті сатып алуға және иелікке алған күнге, мойындалады. Стандартты сатып алулар мен сатулар дегеніміз – активті сатып алушылар арасында норматив немесе ережелермен бекітілген, кезең бойы жеткізіп тұруды талап ететін, қарапайым сатып алу және сату.

«Бірінші күн» тәсілі

Егер белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын ағымдағы нарықтық әділ құнынан бірдей құрылса, белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

Бағалау

Қаржы активтерін және иеліктерін бағалау тәсілі кезінде олар тартылған өтемақы ретіндегі, сондай-ақ, өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

Бағаланған активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

Тануды тастау

Қаржылық активті тануды тастау, егер белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

Қаржы активтерін құндылығы

Есептегі активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

Есептегі активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

Егер құнсыздануды белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын нарықтардан келген ақпаратты тек қарапайым бағалау кезеңімен ықпал ететін, егер Компания сол кезеңте кірістер мен шығыстар туралы есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті – «Бірінші күн» тәсілі арасындағы келісімнің айырмашылығын мойындайды. Табыс және шығыстар есепте белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы мен құн арасындағы айырмашылық, егер тек белсенді өмір сүріп тұрған активті бағасы есепте, тек егер бастапқы мәліметтер бағаланатын белсенді өмір сүріп тұрған активті бағалау бағамы бағаланатын тәсілді кезінде ғана мойындалады.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Өтелуіне дейін ұсталынатын инвестициялар

Белгіленген немесе анықталынатын төлемдері және белгіленген өтеу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері, егер Компания оларды өтеу мерзіміне дейін ұстағысы келсе және ұстай алатын болса, өтелуіне дейін ұсталынатын ретінде сыныпталмақ. Компания белгісіз уақыт бойы ұстайтын инвестициялар бұл категорияға жатпайды. Өтелуіне дейін ұсталынатын инвестициялар, кейін амортизациялық құн бойынша есепке алынады. Инвестиция құнсыздану жағдайда, сонымен қатар жарна немесе дисконт амортизацияланған жағдайда, кірістер мен шығыстар туралы есептіліктерде көрсетіледі.

Қаржы мен дебиторлық берешек

Қаржы мен дебиторлық берешек дегеніміз – белсенді нарықта айналымға түспейтін, белгіленген немесе анықталынатын төлемдері бар туынды емес қаржы активтері. Олар жедел түрде сатуға немесе жақын келешекте сатуға арналмаған, олар сауда құнды қағаздары немесе инвестициялар ретінде сыныпталмаған. Бұндай активтер ғұмыр сағыздық ме әдісін қолдана отыра, амортизациялық құны бойынша көрсетіледі. Мұндай активтер бойынша кірістер мен шығыстар, осындай активтердің шығуы немесе құнсыздануы кезінде, қатар жарна немесе дисконт амортизацияланған жағдайда, кірістер мен шығыстар туралы есептілікте көрсетіледі.

Әділ құнды анықтау

Есеп беру күніне олармен сауда жасау белсенді нарықта жүргізілетін қаржы құралдарының әділ құны – келісім бойынша шығындарды шегеріп тастаусыз, нарықтық котировкалардың немесе дилерлер котировкаларының (ұзын позициялар үшін сатып алуға котировкалар және сатуға котировкалар – қысқа позициялар үшін) негізінде анықталады.

Белсенді нарықта олармен сауда жасалмайтын басқа қаржы құралдарының әділ құны – сәйкес келетін бағалау әдістерін пайдалану арқылы анықталады. Бағалау әдістері таза келтірілген құн негізіндегі үлгіні, бақыланып отырған нарықта бағалары бар ұқсас құралдармен салыстыруды, опциондарды бағалау үлгілерін қосады.

Өзара есептесу

Таза сальдоны көрсететін қаржы активтері мен міндеттері бухгалтерлік баланста өзара есептесу, тек қана өзара есептесуді жүргізуге және активті жүзеге асыру міндеттемелерді реттеумен бір уақытта жасау ойы бар болғанда, заң жүзінде бекітілген құқық бар болған кезде орындалады.

Қаржы активтерін қайта сыныптау

Егер Компания енді сауда жасауға арналған ретінде сыныпталатын туынды емес қаржы активтерін жақын келешекте сататын ойы болмаса, ол пайда немесе шығын арқылы төменде берілген жағдайлардың бірінде әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері категориясына қайта сыныпталуы мүмкін:

- жоғарыда көрсетілген кредиттер мен дебиторлық берешек анықтамаларына сай келетін қаржы активі, кредиттер мен дебиторлық берешек категориясына қайта сыныпталуы мүмкін. Бұл егер Компания осы активті жақын келешекте немесе өтелуіне дейін ұстау ойы немесе мүмкіндігі болса болады;
- басқа қаржы активтері сатуға қолда бар немесе сирек жағдайда, өтелуіне дейін ұсталынатын категориясына қайта сыныпталуы мүмкін.

Қаржы активтері қайта сыныптау күніне олардың әділ құны бойынша бағаланады. Осыдан бұрын кірістер мен шығыстар туралы есепте берілген, кез келген кірістер мен шығыстар сторнирленбейді. Қайта сыныптау күніне қаржы активінің әділ құны – оның жаңа бастапқы және амортизациялық құны болады.

Алдын-ала төлем және есептелген кіріс

Алдын-ала төлем және есептелген кіріс, есеп беру күнінен кейін бір жыл бойы жүзеге асырылады деп күтілу себебінен, өзі шамамен олардың әділ құнына тең болатын, бастапқы құн бойынша есепке алынған сомаларды қосады.

Табыс пен шығындар

Сақтандыру жарналарынан пайда

Сақтандыру келісімдері үшін, алынған жарналар полисті бару сәтіне есепке алынады да, пропорционалды түрде сақтандырудың толық кезеңіне салынады.

Еңбек сіңірілген сақтандыру сыйлықақылары есепті кезеңнің алдындағы 12 ай ішінде күшіне енген, есепті кезеңнің алдындағы 12 ай ішінде күшіне енген сақтандыру шарттары бойынша есепті күнге еңбек сіңірілмеген сыйлықақының таза резервінің шамасына азайтылған сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақылары ретінде есептеледі.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Жарналар сатылымдардан немесе басқа да жинақтаулардан комиссиялар мен салықтарды шегергенге дейін көрсетілген. Егер комиссия құны жарналардың түспеуі нәтижесінде тоқтатылса, онда барлық сәйкесінше аударылған, бұл қызмет тоқтатылды деп есептелген күннен бастап, жарналарлар бойынша алынбаған пайда жойылады.

Сақтандыру бойынша есеп берген кезеңдер жыл бойы жасалған келісім-шарттарды көрсетеді. Еңбек сіңірілмеген жарналар – бұл жыл бойы алынған жарналардың, есеп беру күнінен кейінгі сақтандыру бойы кезеңіне қатысты бөлігі. Еңбек сіңірілмеген жарналар жетте күнделікті немесе ай сайынғы пропорционал негізде есептеледі. Денсаулық сақтау бойынша алынған жарналар сақтандыру қызметінің бағаларының немесе өткен тәжірибе негізінде бағаланып, қойылған жарналар сыйақы.

Қаржылық есептілікте қаржылық активтер, жалпы сақтандыру келісімдері бойынша қайта сақтандыру тәуекелдеріне қатысты болады. Қайта сақтандыру бойынша жарналар мен шығындар, қайта сақтандырушының есептеуін назарға ала отыра, қайта сақтандыру негізгі қызмет болғандай қарастырып, пайда немесе шығын деп мойындалады.

Аударылған сақтандыру сыйақылары

Өтелген қайта сақтандыру бойынша есептелген сыйақылар қайта сақтандыру келісімшартын жасасқан кезеңде танылады және есеп беру күнінде сомаларды анықтау мүмкін болмаған кездегі бағалауды қамтиды. Сыйақылар қайта сақтандыру шартының мерзімі ішінде есептеледі және күнделікті пропорционалды негізде есептеледі.

Едәуір сақтандыру тәуекелін өтемейтін қайта сақтандыру шарттары тікелей қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі. Олар қайта сақтандырушы ұстап қалуға тиіс қандай да бір сыйақылар мен төлемдерді қоспағанда, төленген немесе алынған қаражат негізінде танылған депонирленген активтер немесе қаржылық міндеттемелер болып табылады.

Комиссиялықтар мен жинақтар түріндегі пайда

Комиссиялықтар – олар алынған кезеңде, егер олар келешек кезеңдерде жасалатын қызметтерге жатпаса, пайда деп мойындалады. Егер бұл келешек кезеңдерде берілетін қызметтер үшін комиссиялықтар болса, олардың кейінге қалдырылып, табыстар пен шығыстар туралы есептілікте, келісім-шарт мерзімі бойы жасалатын қызметтер ретінде мойындалады.

Пайыздық пайда мен шығындар

Пайыздық пайда табыстар мен шығыстар туралы есептілікте шотта түсуіне байланысты, активтің нақты пайдалылығын немесе қолданылатын тұрақсыз мөлшерлемені назарға ала отырып, мойындалады. Пайыздық пайдаға сонымен қатар жарнаның немесе дисконттың амортизациясы жатады.

Қаржы есептілігінде көрсетілген қаржылық активтің немесе қаржылық активтердің тобының құнсыздану себебінен, құнының төмендеуі жағдайында, пайыздық табыстар және баланстық құн негізінде, бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені мойындауды жалғастыра береді.

Табыстар мен шығындар туралы есептілікте назарға алынған жүзеге асырылған табыстар мен шығындар

Негізгі құрал-жабдықтарды жүзеге асырудан болған жүзеге асырылған табыстар мен шығындар, сатудан түсетін таза кірістер мен бастапқы немесе амортизацияланған құн арасындағы айырмашылық ретінде есептеледі. Жүзеге асырылған табыстар мен шығындар, табыстар мен шығындар туралы есептілікте сату ісі жүзеге асқан кезде мойындалады.

Сыйақылар мен өтеулер

Сақтандыру бойынша шығындарға, олар мәлімденген немесе мәлімденбегеніне тәуелсіз жыл бойы болған претензиялар бойынша барлық шығындар, бұған қоса өткен жылдардың өтелмеген шығындарын түзету мен басқа да қайтаруларды және сақталып қалған мүлктің құнын шегеріп тастап, сақтандыру талаптарын реттеу бойынша шығындарды қоса алғандағы шығындар жатады.

Сақтандыру талаптарын реттеуге кететін шығындарға, сақтандыру талаптарын төлеу мен реттеуге қатысты болған ішкі және сыртқы шығындар жатады. Ішкі шығындарға шығындарды өтеу туралы талаптар белімінің барлық тура шығындары мен талаптарды қарастыру қызметіне тура қатысты жалпы және әкімшілік шығындарының өз келген бөлігі жатады.

18. Қаржылық есептілік саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(o) Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстар ағымдағы кезеңнің табыс салығы және кейінге қалдырылған салық кіреді. Табыс салығы бойынша шығыстар, түрлі кезеңдердің құрамындағы операцияларға қатысты бөлігінен басқалары, кірістер мен шығыстар қарсы есептеуге көрсетіледі. Осы жағдайда, табыс салығы бойынша шығыстар капитал құрамында болып табылады.

Ағымдағы табыс салығы мен табыс салық салынатын пайдаға қатысты өтелуге тиісті, жұмыс істеп тұрған немесе есеп беру күніне жеткендігіне байланысты мен бойынша қосылған салық мөлшерлемелерінің негізінде есептеледі, сонан соң олар өтеу кезінде үшін табыс салығын төлеу бойынша міндеттемелер мөлшерлерінің барлық қалдықтар бас салық сомасы болып табылады.

Кейінге қалдырылған салық, оларды қаржы есептілігінде көрсету мақсатында анықталатын активтер мен міндеттемелерден балаустық құны мен олардың салық базасының арасында пайда болатын уақыттық айырмашылық бағамында баланстық әдіс негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық мөлшері, ағымдағы немесе есеп беру күнінің жағдайына өз күшіне енген заңдарға сәйкес отыра, келешекте уақытша айырмашылықтарды қалпына келтіру кезінде қолданылатын салық мөлшерлемелерінің негізінде анықталады.

Кейінге қалдырылған салық активі, тек қана оған қарсы сәйкес шегерілетін уақыттық айырмашылықтар жүзеге асырылуы мүмкін, салық салынатын табысты алу мүмкіндігі жоғары болғанда ғана мойындалады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің мөлшері әр есептілік күнінің жағдайына сарапталады да, сәйкес салық пайдаларын жүзеге асыру енді мүмкін болып табылмайтын бөлігінде төмендейді.

Егер ағымдағы табыс салығы бойынша біріне-бірі қарсы активтер мен міндеттемелер сомасын есептеуге заңды құқық бар болса, және олар салық салынатын бір кәсіпорыннан, немесе салық салынатын әр түрлі кәсіпорындардан бір салық органымен алынатын табыс салығына қатысты болса, бірақ осы кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелерін нетто-негізде реттеуді мақсаттайды, әйтпесе олардың салық активтерін жүзеге асыру олардың салық міндеттемелерін өтеумен бір уақытта жүргізілетін болады, осы жағдайда ғана кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері өзара есептесіле алады.

19. Есеп беру күнінен кейінгі жағдайлар

Қазақстандағы жаппай тәртіпсіздіктер

2022 жылдың алғашқы күндерінде Батыс Қазақстанның жекелеген қалаларында экономикалық наразылықтар өтті. Кейінірек наразылықтар саяси сипатқа ие болды және басқа қалаларға таралып, жаппай тәртіпсіздіктерге айналды. Бұған жауап ретінде билік бүкіл ел бойынша төтенше жағдай енгізіп, терроризмге қарсы операцияны бастады. Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт Ұйымының батысгершілік әскерлерінің көмегімен 2022 жылғы 13 қаңтарына қарай қауіп жойылды, террористік шабуылдардан зардап шеккен объектілер мен инфрақұрылымды қалпына келтіру бойынша шаралар қабылданды. Қазақстан Президенті баспасөз қызметінің мәлімдеуінше, тәртіпсіздіктерден болған экономикалық залал бірнеше миллиард АҚШ долларын құрады. Компанияға тәртіпсіздіктер кезінде тікелей зиян келтірілмеді, алайда оның сағдары оның қызметіне әсер етуі мүмкін.

Украина аумағында Ресей операциясы

24 ақпанда басталған Ресейдің Украинадағы арнайы әскери операциясы Батыс елдерінің Ресейге қарсы экономикалық санкцияларының бұрын-соңды болмаған күшейтілуіне себеп болды. Бұл жағдайлар Ресей рублінің айтарлықтай құбылмалылығына алып келді және теңгеге әсер етті. Мәселен, 16 наурызда теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамы 512.19 теңгеге/АҚШ долларына жетті (жыл басынан бері 18.7%-ға өсті). Қаржылық есептілікті бекіту күніне бағам 453.47 теңге/АҚШ долларын құрады. Батыс елдерінің Ресейге қатысты экономикалық санкцияларды күшейтуі нәтижесінде санкцияларға Қазақстандағы еншілес ресейлік банктер түсті. Қаржылық есептілікті бекіту күніне Компанияда «Альфа Банк» АҚ ЕБ 200,000 мың теңге сомасына депозиті бар, оны енгізілген уақытша шектеулерге байланысты Компания шеше алмайды.

Әскери операцияны жалғастыру және Батыс елдерінің Ресейге қарсы экономикалық санкцияларын одан әрі күшейтуі Қазақстан экономикасына және Компанияның қызметіне әсер етуі мүмкін.